

VIE NYB Ė LIETUVNIKU

Visuomenės, literatūros ir politikos savaitinis laikraštis.

Nr. 40.

Brooklyn, N. Y., 30 d. Rugsėjo (September) 1908. m.

ENTERED AT THE BROOKLYN, N. Y., POST-OFFICE AS SECOND-CLASS MAIL MATTER

Metai XXIII.

Ar nebūtų geriau bendrai veikti.

„Vien. Liet.“ 38 N. p. J. S. Pruselaitis apgarsino susitvėrimą „Moksleivių Paskolos Ratelio“, kurio mieris busias — moksleiviams skolinti pinigų. „Ratelis“ nuo „Aušros“ Dr. skiriąsiai tuomi, kad „Aušra“ šelpia moksleivius, o „Ratelis“ tik skolina (moksleiviams).

„Aušros“ Dr. įstatuose apie moksleivių šelpimą § 5 šitaip skamba:

„Stipendija ir pašelpa, kokią nuo Draugystės gaus besimokinantieji, nėra tai dovana, bet paskola: ją gavę po užbaigimui mokslo sugražina Draugystei arba pinigais, arba atlygina lietuviškai tautai savo darbais—svarbiais raštais“ ir tt.

„Ratelis“ gi sakoma „kolins“ pinigų tokiems moksleiviams, kurie lanko universitetus, baigia kokią nors augštesnę mokslo šaką ir kurie jau yra atsižymėję visuomeniškuose darbuose.

„Aušros“ Draugystės siekiniais yra taip gi šelpti (ir paskirti stipendijas) einančią į augštesnius mokslus (universitetus užrubežiuose) lietuvišką jaunuo menę ir tokiu būdu išdirbti lietuvišką inteligentiją, išlavintą visose sietišku mokslų šakose.

Šelpimo § 4 skamba:

„Iš atsiųskusių kandidatų „Aušros“ Draugystė pripažins pirmutinytę tokiems, kurie jau savo darbais ar prielankumu lietuviškai yra atsižymėję“.

Taigi „Ratelio“ siekiniai yra paimti iš „Aušros“ Dr. stės ir nieko naujo jame nėra. „Aušra“ taip pat vien tik skolina ir tik tai tokiems moksleiviams, kurie lanko universitetus, atsižymėjusiems visuomeniškuose darbuose.

Todėl, ar nebūtų geriau veikti bendrai, vien „Aušros“ Draugystės išdą bedidinant, iš ko būtų didesnę naudą moksleiviams, suteikiant jiems stipendijos ir pašelpa; iš to da ir tame būtų nauda, jog vienu komitetu mažiaus surėtumėm, daugiau liktų laiko propagandai.

P. Mikolainis,

„Aušros“ Dr. išdo rašt.

N. B. Kiti laikraščiai malonės atkartoti.

Žodis visuomenei.

36 N. „Vienybės Lietuvniku“ tilpo kokio p. J. Daugmačio įžanginis straipsnis, po užvardžiu: „Lietuvių votis ir gydytojai“. Iš pradžių rodosi palyti opas mūsų viešo gyvenimo, bet užbaigdamas, rašėjas štai kaip šuktelia: „Kolai lietuviški daktarai nieko gero ne veiks žmonėms, tolai jie verks per laikraščius, kad šaldros jiems ligonius atima, tolai jie patis liksis tik lietuviškos votis ir, persiprašant veltėdžiai“. Taip nupiešė lietuviškus gydytojus mūsų Daugmatis.

Neatsiliepią prieš p. Daugmatį, jeigu jo rašteliu nematyčiau nuodingu esama lietuviškai visuomenei.

Nemastančiam, gali išrodyti, kad tai yra raštas su gero vėlinančiais norais, užtariantis mūsų vargingus tautiečius; vienok arčiau prisiziūrėjus, pasirodo esant darbu išnaudotojų užtarėjo.

Visų pirmu, gerus norus turint, ne yra reikalo dengties slapyvardžiu; čion Amerikoje to suvisu nereikalauja daryti vieši veikėjai. Ar yra galima rašėjui žinoti, kad lietuviški gydytojai nieko gero neveikė ir ne ne veikia žmonėms? Gydytojaus darbai, jeigu jisai savo pareigas priderančiai pildo, tai tykus ir nuošaliniai patarnavimai ligoniui, ne pasigyrimai laikraščiuose.

Kad žmonės taip yra nusi davę — prigimties ypatybė,— jogei nėra nė vieno kuris būtų lygus, visame kame, kitam žmogui, todėl ir gydymas ne gali būti išmąstytas, kuris visiems tikty, kad ir nuo tos pačios ligos. Juk ne ant vieno kūrpalio visus batus siuvama.

Kaslink nžtkrinimo, kad gyvenantiems kaimuose, kuriuose gydytojų nėra, „tokiems butinai reikia kreipties per laiškus jieskoti pašelpos“, — tai yra jau pavojingas ir, man rodos, tiesiogei suvadžiojantis patarimas. Tai yra platinimas klaidingos nuovokos, buk žmogis gali būti sąžiniškai gydomas per laiškus. Šitokiai nuomonei visi teisingi ir sąžiniški gydytojai yra priešingi. Tokiam, per laiškus gydymui, su triukšmu pritaria tik tai sukčiai, viliojai, bei toki... kurie ne yra gydytojais, tik tai nuduoda kad jie, nematę ir negirdę, viską žino.

Kaime gyvenantiems, kur nėra gero gydytojaus, mes duodame patarimą ligonį nu gabenti viešan ligonbutin ar

t. v. dispenserin, užlaikoman pavieto lešomis, jeigu ligonis tikrai vargingas, beturtis. Jeigu ligonis gali už gydytojaus tarnystę užsimokėti, tai tokis turėtų, su taktu, nuvykti į artimiausį miestelį ir dasiklausti tokį gydytoją, kuris priguli prieš t. v. American Medical Association ir kuris nesigarsi na jokiam laikrašty. Patekęs į tokio gydytojaus priežiurą ligonis gaus sąžinišką patarimą ir atsakančį gydymą jo ligoje. Ligonis užmokės tokiam gydytojui ne šimtus nei gi dešimtis dolerių, bet tik tai už gydytojaus valandos laiką.

Siuntinėjimas „receptų“ per laiškus būtų lygum siuntinėjimui tulo gauso nuodų į nežinomus rankas. Aptiekoriams užginta be „recepto“ pardavinėti nuodus; bet su receptu jie nėra atsakančis už ligonių gyvastį. Visoki vaistai, kurie tinkamoje vietoje išgelbsti nuo myrio, ne vietoje ir nepritaukius prie ligos ypatybių taip jau ir amžiaus ligoniui duoda mi, gali kenkti, ar net užnuodyti sergantį žmogų. Aš turiu stačiai pasakyti, kad visos gydyklos, vertos to vardo, yra nuodai. Tos gydyklos, kurios neturi įtekmės ant sveikatos, negalinčios blogą prašalinti, jos neįstengia pagerinti sveikatą; tiesa, jos yra skaitoma už vaistus ir gerus savo vietoje, bet tik tai raminimas sergančiojo dvasios, lygus paglostymui ar pamielavimui. „Receptai“ rašomi dėl ligonio, bet ne ligoniui, tik tai... apie kovini.

Daleiskime, kad rašėjas tikrai gero velydamas pataria lietuviškiems gydytojams įsitaistyti „Lietuvių Sveikatos Biurą“. Kuomi tada tokis „Biuras“ skirtųsi nuo visokių daugybės garsinamųjų „Biurų“ ar institutų? Bene rašėjas saprotauja, kad tiems visiems svetimtautiškiems medikalškiems institutams rupi lietuvių sveikata, jogei jis jųjį metodas ir lietuviškiems gydytojams pasiulo? Gal rašėjas mano, kad tikrai tokiu būdu galima yra pritaikinti gydyklos toli sergantiems ligoniams? Reikia žinoti, kad ant paties ligonio žodžių sutaisyti vaistus visai negalimas daiktas. Neapsirikusi pasakę, kad toks užakinis gydymas susideda iš to, kad ligoniai gauna bonką alkoholinio, nudažyto, pasaldyto skystimo, kuriame nieko nėra ypatingo, kas turėtų fiziologišką veikmę ant žmogaus, išėmus spiritą; kitaip juk per laišką būtų nedrašu gydyti.

Iš tokių „biurų“ jie duoda tik jų pačių apkainotos vertės daiktus, už gautuosius nuo žmonių pinigus, ir atlikta. Daleiskime, kad t. v. „Lietuvių Sveikatos Biuras“ būtų įtaisytas ir veltui užlaikomas; kas atliks jame susirašinėjimo darbą? Jau tik ne gydytojams vieta tokiam „biure“, — nes jie juk negali per laiškus tik kamai gydyti ligonius. Į tokį „L. S. Biurą“ turėtų suvažiuoti kuone visi lietuviški gydytojai ir nieko daugiau neveikti, kaip tik dnoti atsakymus ant laišku iš visų pasiųsiusių. Jeigu tokią nesuomonę lietuviški gydytojai ir įtaisyty ir patis pasišvestų tarnauti tokiam „L. S. Biure“, gydant per laiškus, tai turėtų suvisu nepriderančiai ir neprofesionalškai, — taip kaip „fakirai“, elgties. Klausimas: ar tokią įrednę lietuviški laikraščiai skelbtų, garsintų veltui? Apmokėjimui visų lietuviškų laikraščių, idant tokį „L. S. Biurą“ garsintų šlypkitų visokių dabar garsinamų medikalškių firmų ir institutų atsiėitų dešimtis tukstančių dolerių metams. Lietuviai rašantys į tokius institutus turi apmokėti netik gerą pelną instituto įrengėjui, bet ir visus apgarsinimus bei algas taktų ir visokių raštininkų — ne gydytojų.

Kad žmonės, j p. J. Daugmačio išsvajotą „Lietuvių Sveikatos Biurą“ rašintų, o ne į panašius institutus, tai prisieitų lenklyniant net raštuose ir pasigyrimuose, išrodant savo metodus stebuklingesniais už anų.

Jeigu gi atsistotų tokis „L. S. Biuras“ į lenktynes su kitais tokiais pat institutais, kurie per laiškus gydo, meldziu pagalvoti, kurie pralaimėtų — ar tie, kurie visokiais budais vilioja pinigus iš akly žmonių, ar tie, kurie labdaryste užsiimtų ir melstų visuomenę žimrėti ant jų neturto ir pasišventimo?..

Ant galo, kuomi gi p. J. Daugmatis perstato lietuviškus gydytojus esama? Bunant geru teisdariu ne yra reikalaujamo vienkart buti ir autorium tiesdariškų knygu. Rodosi pritikis toji prasmė ir savo pareigas pildantiems gydytojams. Kurie užsiima knygu rašymu, paprastai jie mažai laiko praleidžia prie lovos ligonio.

Didžiausia dalis tų nelaimingų žmonių, kurie per laiškus gydos, atjaučia reikalą tokio gydymosi tik tai veltui su-

silaukus ir perskaičius tokias knygas, kaip va tuli institutai ir daktarai tam tikslui parupina, idant išpaikinti lengvatičius, nepatyrusius žmones. Pagarbingi gydytojai stebuklų nedaro. Lietuvoje įbaugitus ligonius, taip jau stebuklingai užzada kokis elgeta, už duoklę ir tuziną kiaušinių, kaip čia Amerikoje tokie save garsinantys garsingi daktarai arba „profesoriai“. Juk tai yra tik „biznis“ (gešeltas).

Reikalas lietuviams žinoti, kad pagarbingi gydytojai, ar jie brangiai ar pigiai ima už patarnavimą ligoniams, nei vienas nesigarsina laikraščiuose. Idant abejotinos doros gydytojus pripratinti prie etikos ir neatstumti svetimtaučių gydytojų nuo garbingiausios draugovės gydytojų Jungtinėse Valstijose, po vardu American Medical Association, leidžiama svetimtaučiams garsinties jų tautos laikraščiuose, bet po grasmė abelnos panikos ir išmetimo iš draugovės užginta garsinties angliškuose laikraščiuose.

Labai suklaidinantis sakinis, buk lietuviški gydytojai, „skundžiasi ant įvairių svetimtautiškų medicinos firmų ir institutų“. Bet argi to paties negali padaryti ir mūsų gydytojai — pranešti apie save visuomenei ir ją nuo svetimtaučių, argu prigavikų atitraukt“. Tai yra pasityčiojimas iš lietuviškos visuomenės. Jeigu doras žmogus naudosis taktika nedorėlio, kuomi jis bus geresnis akise visuomenės? Toliau, tasai p. Daugmatis sako: „Jeigu nenori garsinties laikraščiuose — ar tai dėlei smulkių pinigiskų išrokavimų, ar kitos priezasties...“ Šie žodžiai aiškiai parodo rašėjo motyvus suklaidinti lietuvišką visuomenę, nurodant, butent lietuviški gydytojai, kurie save taip pagyrimais nesigarsina, kaip „Institutai“, jie tai daro vien iš šykštumo, etc. Ir jeigu lietuviški gydytojai taip darytų, kaip mūsų p. J. Daugmatis jiems pataria, tai, „jie savo pareigą atliks“.

Šitokie tai apsiereikimai ir priverčia verkti per laikraščius, — ne kad tie, kurie rašinėja „medikalškiems institutų profesoriams“ ne rašo lietuviškiems gydytojams, bet kad neleidžiama lietuviškai visuomenei išsisukti iš to sukurio drumslių, idant aiškiai lietuviškas svietelis galėtų permatyti dalykų stovį.

Negerai, kad tokie rašėjai nuodina smegenis visuome-

nės. Jų tiek yra, kad sunku ir suzinoti visokius vylius — lyg vortinklius pinamus, — idant pavilti mažai patyrusius ir menkai išlavintus lietuvius. Męs dažinom tik tada, kaip bledie jau padaryta.

Man rodosi, kad rašėjui nerupejo apsipazinimas su gerais darbais lietuviškų gydytojų. Lyginai jam nerupejo dažinoti kiek yra gigijeniškų knygelių lietuvių kalboje. Regisi, jam rubejo fiktai pagaivinti nuovoką toje versmėje, kokioje yra leidžiamos kai—kurios „knygos“, ir tukstančiais dailnamos dykai, idant įkalbėt nebutus daiktus nepatyrusiems lietuviams ir paskui juos išnaudoti.

Antanas Rutkauskas, M. D.

Prie Lietuvos moksleivių suvažiavimo.

(Šitas straipsnelis buvo parašytas dar prieš suvažiavimą; vienok, kadangi jame yra platesnis moksleivių burelio išreikštos mintys,—kurios jef ir nebuvo suvažiavime vaizdžiai iškeltos, tai vistiek bus Lietuvos gyveniman vykinamos,—todėl ištaisai jį patalpiname. Apie patį moksleivių suvažiavimą žr. praėjusiam „VL“ numery, žiniose iš Lietuvos. Redakcija.)

„Žarijoje“ (dabar jau užgesusioje) ir „Vilniaus Ziniose“ jau daug buvo kalbėta apie jaunuo menės suvažiavimą. Tulos kuopos, užbaigdamos šnekas, emėsi praktiškojo darbo. Čionai sudėdamas kruvon ginčus, kilusius tuloje kuopoj dėlei minėtojo klausimo, dar sykį—jau grynai praktiko akim,—pažvelgsiu į budą aną (susivažiavimą) įvykinti.— Kas atydžiai sekė šio klausimo „literatūra“, tas numanė, turbūt, kad kalbama apie du, o ne vieną suvažiavimą: ekonominį („Viln. Žinios“) ir politiškąjį („Žarija“) Ekonominiam suvažiavime galės ir turi dalyvauti visi moksleiviai, be skirtumo, nes medžiagiškas aprupinimas skurstančių sądraugų visiems lygiai turi rūpėti. Čionai bus kalbama vien apie politiškąjį, mūsų suaukiamąjį suvažiavimą.

Sakoma, ir ne be pamato, kad soc.—demokratų įtekmė tarp jaunuo menės ir inteligentijos žymiai sumažėjo ir daugybė buvusių pakeleivių—svečių spruko iš soc.—dem. eilių. Tai teisybė. Revoliucija sustojo pusiaukelėj. Josios vaisiais pilnai tesinaudoja žmonės,

„Vilties“ probos. Patys kiek apsišašę, pratinamies prie kultūriško apsiėjimo, smarkiai pradėjo agituoti, taisyti mokyklas, draugijas, laikraščius, kuopas. Prie dabartinių sąlygų tai patys galingieji žmonės. Tą rolę pas mus lošia krikščionys—demokratai; na, o kur spēka ir pinigai—ten ir inteligentija. Profasijonaliniai „bedieviai“, prireikus išlįsti iš palovės oran, umai spruko klerikaliskojon seklyčion („Viltin“) iš kurios visai nebetoli pati klerikalų bogomaznyčia. Toji kitonybė (diferencija) turi gilius ekonomiškas priežastis, palytėjus jau ne vien tik „varpiečius“. Ir ten, kur senai jau vieni soc.—demokratai viešpatavo, juo toliaus, juo labiau sau grynina dirvą klerikalai (Liepojuj Marijampolėj, etc.).

Antroji priežastis, antru galu mažinanti soc.—dem. įtekme—tai jaunuomenės dvasios nu puolimas. Intelligentija toli gražu—ne spēka. Ji giliai nusivylė revoliucijoje, nes liaudis šikart nebeįstengė išvilkti jos ant savo kupros teisės valstijon. Kaip grybai po lietaus pradėjo dygti rateliai, skelbia laisvę „nuo revoliucijos“ ir skęstą liuososios meilės dum blyne. Dvasiška suirutė įvare nykulį ir begalinę beviltį (pessimizmą) daugelio širdis na.

Bet, ant tų neužbaigtos revoliucijos degėsių, nors ir sunku, bet vistiek galima dar varyti rimtas progreso ir socialdemokratijos darbas. Tos pačios sąlygos palieka mums labai gerą, tokio darbo šmotą mokyklose. Ekonomiškas išsiplėtojimas nebestovys ant vietos. Juo toliau, juo labiau gera jau inteligentijos dalis pajunta ant savo kailio kapitalizmo gerybes (bedarbę) Mūsų šik reakcija, kuri laikinai rasit vis perstava (restauracija) kiek galėdama gairvins savo gašlia politika opozicijos dvasią, bent jaunuomenės dalyje. Pagaliaus nemaža moksleivių iš pačių mažų dienų vargo ragavę ir jiems nesvetima darbininkų ideja. Darbas tarp akylesnės ir darbštesnės jaunuomenės dalies, tai mūsų dirva. Taigi tą energiją, kurią pernai p. Voldemaras filosofuodamas apie „lietuvišką“ socializmą, norėjęs sunaudoti klerikalų malonui, mes vely sunaudosim žmonių išliuosavimo idejai. Suvažiavimas, jei įvyks, (jis įvyko. *Red.*) turės pagyvoti, kaip sujungus išblaškys jėgas, kaip suvartojus, gimstančias spēkas.

Viena jaunuomenės kuopų jau tariasis apie manomąjį suvažiavimą savo projekte padėjus šiuodu principu: Pirmas—kviesti suvažiavimam reikia ne vien lietuvių jaunuomenė. Susivienijus dviems socialiskom Lietuvos partijom, padaryta didelis žingsnis prie sujungimo visos Lietuvos demokratijos, be tautystės skirtumo. Reikia naudoties bile proga tai minčiai paskleisti. Suvažiavime turi dalyvauti Vilniaus, Baltstogės ir Gardino organizacijos. Antrasai principas paliečia delegatų rinkimą, prie kurių, samanytojų nuomone, reikia pritrauk-

ti juo didesni moksleivių būri Kadangi, ypač vidutinėse mokyklose, pilnai subrendusių soc.—demokratų kaip ir nei nėra, tai žymiausia vietą turės užimti prijaunčiantieji ir tieji pirmieiviai iš kurių ateityje galima tikėtis savo draugus susilaukti. Kitaip darant moksleiviai jau prisidėję prie kurios kitos srovės, negalės jau dalyvauti rinkimuose. Kur kuopų nėra, ten jų vietoj galėtų veikti atskiri žmonės.

Lavinimosi klausimas turės pirmąją vietą tarp jaunuomenės užimti. Vartojimas jaunuomenės spēkų kultūros darbe, šiandien taip nesutvarkytas, labai jau metas organizuoti. Pagaliaus, pačius prasilavinusius mokinius reiktų ruošinti pritraukti prie platesnio darbo. Gal but, kad šieji punktai ne tik suvažiavime, bet pačiame darbe bus papildyta kai—kuriais tai menkesnės, tai stambesnės vertės dalykais.

Tikimės, kad visi, kuriems apėina Lietuvos jaunuomenės organizacija, veikia prisidės prie pilnintėlio nušvietimo tokio svarbaus Lietuvos kultūros klausimo.

Žut—Butis.

L. M. P. S. A. KUOPU KONSTITUCIJA

(Tasa).

Išdininkė.

Išdininkė yra atsakomybėje už visą jos globai pavestąjį turtą.

Ji priima įplaukiančius pinigus ir išmoka bilas ant išrašų iš knygutės N 2, ant kurių esti parašai prezidentės, pirmasėdės, turtų raštininkės ir išmokamosios ypatos. Visas kvitas užlaiko savo globoje.

Priimdama nuoturtų raštininkės pinigus kvituoja jų priėmimą turtų raštininkės knygutėje.

Priėmus sąnarines mokesčius ir surašą užsimekejusių narių nuoturtų raštininkės, tuoj tą viską pasiunčia turtų raštininkei.

Savo knygoje užsirašo, iš kur ir kiek įėjo, bei kam ir kiek išleista.

Kas mėnesis priduooda protokolų raštininkei apyskaitą ir dalyvauja surengiant apyskaitą centrui siunčiamąją.

Knygė.

Knygė yra atsakomybėje už visą jos globai pavestąjį literatūrą.

Ji užlaiko tvarkoje surašą visų kuopos knygyne esančių raštų, išdavinėja juos pasiskaitymui ant kuopos paskirto laiko ir išlygų.

Skolindama, užrašo knygos antgalvį ar numerį, kam ir kada paskolinta, ir kada privalo sugražinti.

Priziuri, kad knygos būtų gražinamos paskirtam laike, priderančioje cielybėje ir nesunaikintos.

Priima atlyginimą už pradžymtas, suplėšytas ar paskirtame laike nesugražintas knygas, sulyg kuopos paskirtų išlygų.

Priziuri, kad visada knygyne būtų reikalingo ir naudingo turinio raštų.

Turi tēmyti į literatūrą, o radusi ką naudingo, „su kuopos pritarimu patraukti į knygyną.“

Privalo knygyne turėti užtektinai literatūros moterų klausime, ir abelnai mokliško turinio knygelių pardavinėjimui.

Visur progai esant platinti literatūrą, ypač moterų reikaluose.

Pinigus už parduotą, atlyginimus už išskolintą literatūrą kas mėnesis per turtų raštininkę priduooda išdininkei.

Turi suskirstyti ir užlaikyti sądelį visų žiniu, moterų ir vaikų klausimuose, per kuopą priduoatų.

Kas mėnesis priduooda apyskaitą protokolų raštininkei, ir kas tris mėnesiai dalyvauja surengiant apyskaitą į centrą

SPECIJALISKŲ KOMITETŲ
PAREIGOS.

Knygų patikrinimo komisija.

Į tokią komisiją renkama nemažiau per tris ypatas ne senčias kuopos komitete. Jų pareiga peržiūrėti turtų raštininkės, išdininkės ir knyges knygas, ir sulyginti su protokoluose tilpusiomis atskaitomis ir užrašytais kvitomis.

Suveda abelną sutrauką visų atskaitų, padaro savo patėmijimus, pažymi dieną ir mėnesį knygų peržiūrėjimo, pasirašo jose ir raportą iš savo darbų išduoda susirinkimui raštu.

T. b.

Robertas Owen.

(Žr. „VL.“ 37 N)

Norėdami pilnai apsvirti Oweno nuopelnus, mes turime nors vienu žvilgiu užmesti akis į tų laikų Angliją. Tuomet galima bus nors paviršium suprasti, kuomi Owenas žmonijai pasitaravo.

Anglija tuomet buvo pirmutinė šalis pasauly, kuri įvedė į savo išdarbią mašinas. Inžinierius Watt išrado verpimui ratelį, atėjo su savo išradimais Hargreaves, Arkwright, Crompton ir kiti. Jie savo išradimais palengvino žmonių darbus. Kur pirmiaus puslėtomis rankomis sukė ratus, mėlynais pečiais nešiojo sunkius daiktus, dabar išrastosios mašinos, užjungtos vandenio ir garo pajėga, visokius darbus darė lengvesniais ir spartesniais. Regis žmonija turėjo iš to tik džiugties.

Bet ne taip vienok buvo. Ir štai dėlko. Mašinos tukstančius žmonių išmetė iš darbo, atėmė iš jų duoną ir pastogę. Minios bedarbių užtvėnkė Anglijos pilis ir padaugino proletariją. Jau 1750 metuose valdžia turėjo skirti iš savo išdo 690 svarų sterlingų elgėtų šelpimui; bet 1783 m. tą sumą padidino iki dviejų milijonų, o 1880 m. jau viršijo tokia valdžios pašalpa elgėtoms 8 milijonus. Abelnas skurdas, bėdinimas ir jų sesuo—paleistuvybė užkrėtė visus Anglijos

kraštus. Tėvai savo vaikus beveik pardavinėjo į pabirkus o vaikai, paauge, už tai keršijo savo tėvams. Šeimynos iro jaunuomenė tvirko. Gir tuoklybė ir vagystė buvo išsiplėtojusi iki baisiausiam laipsniui. Sanitariškos ir apšvietos sąlygos apverktinos. Viename ruime gulėjo vyrai ir moteris. Prie to iš vargų prisidėjo ligos, kurios puldė žmones fiziškai ir dorškai. Žodžiu sakant—ištvirkimas plačioje liaudėje viešpatavo, ir da vis žengė platyn ir gilyn į Anglijos visuomeniškąjį gyvenimą.

Priežastis to visko buvo—skurdas. O jį atgabeno naujieji išradimai, mašinos, garvežiai, kurie daugumai žmonių atėmė darbą.

Kas buvo daryt? Niekas nemokėjo ant to atsakyti. Mašinas panaikinti ne galima. Valdžia išbandė visokius būdus beturėčių buvio pagerinimui ir visi jie ant galų galo pasirodė netikę. Anglija stovėjo ant bausių revoliucijų rubežiaus, o kas už to buvo—niekas negalėjo permatyti.

Tokioje tai gadynėj pasirodė Anglijos akyaizdoje Robertas Owen. Jis pamatė tas priežastis, kurios varė Angliją prie suiručių ir pradėjo skelbti šikias reformas: 1) pabrūkai turį įstatymiškai sutrumpinti darbo dienos laiką iki 8 valandų, tada trečia dalis bedarbių gaus vėl darbą; 2) mašinas ir pramoniją laipsniškai imti po valdžios arba visuomenės priežiūra; valdžia labiau rūpintis suteikimu bedarbių munioms darbo, negu privatiški kapitalistai; 3) padaryti mašinas ir darbininkus vaisingais, reikia panaikinti vaikų darbą, pabirkuose palengvinti darbo sąlygas ir pakelti žmonių apšvietimą; reikia valdžiai kurti kuodaugiau—mokyklų, o ne elgetnamių; vaikų darbą panaikinus, vėl trečia dalis bedarbių gaus darbą; 4) vieton lobinti privatiskus kapitalistus, reikia valdžiai prispirti juos, kad visą pelną iš pramonijos paskirtų žmonių švietimo reikalams, atimant į kapitalistų naudą ant kapitalo tik 5%, taipgi atskaičius mašinų ir pabirkų užlaikymą; 5) idant lengviau tokias reformas įvykinti, reikia žmones identikuoti su valdžija, t. y. kad žmonės save laikytųsi valdžios dalele ir visiems valdžios darbams užsitiktų; tam tikslui Owenas sumanė perverti visą Angliją (net ir visą svietą) į vienodus kaimus, tokias komunistiškas draugijas, nuo 800 iki 1.200 ypatų su bendroms virtuvėmis, mokyklomis ir salėmis.

Tokie Oweno planai pauperizmo (elgėtybės) prašalinimui greitai atkreipė atydą netik Anglijos valdžiai, bet ir viso svieto. Tuom geriau buvo, kad Owenas mokėjo ne tik žodžiais, bet ir faktai savo reformas paremti. Tarpe kitų Oweno gabumų ir nuveiktų darbų, apie kuriuos pirmoje daly šio piešinėlio trumpai minėjome, jis metuo se 1784 įstojo į didelę dirbtuvę Niu Lanarke, kur dirbo apie 2000 žmonių, iš tų—apie 500 buvo kudikiai, pargabenti iš Edinburgo ir Glaszovo

elgėtnamių. Dirbtuvės savininkas, p. Dale, buvo Oweno uošvis, ir išpardžių lengvai leido savo žentui vykinti šiojo planus. Štai ką Owenas daro.

Pirmiausiai jis įtaiso savo pabrūkai labai švarias sąlygas ir mokina visus darbininkus, kaip jie namuose turi užsilaikyti iš gigijenos pusės. Įtaiso darbininkams pigius butus ir išskirsto po vieną šeimyną. Atidengia vartotinę sąkrovą, kur darbininkai ir pašaliniai gali pirkti viską už kainą tik lešas padengiančią. Gerimų pardavinėjimą pasistengia siaurai aprubežiuoti. Įkuria savo lešomis keletą vakarinių mokyklų vaikams ir suaugusiems. Prie to sutrumpina darbo laiką ir vaikus nuo darbo atšalina.

Viskas tas Owenui Niu Lanarke puikiai sekėsi. Žmonės iš apskurusių doriškų sugėdėlių, virsto gerais, inteligentiais darbininkais. Pabrikas žydėjo. Darbininkai pamylėjo Owena, kaip tėvą.

Bet tas jau, ant galo, netai gerai buvo jo uošviui: mat mažai belikdavo pelno! Todėl jis, ypač jo kiti sėbrai, pradėjo Oweno reformas varžyti. Owenas juos pameta ir da du sykiu nemažiau pasekmingai tokias pramonės uždeda, kurios, tiesa, amžinai neišgyveno.

Vienok Oweno išbandytų reformų vaisiai buvo aiškiai matomi,—tik privatiški piniguočiai to nenorėjo matyti: visur pabirkuose pradėta gerinti darbo sąlygos, trumpinti darbo diena ir rūpintis darbininkų apšvietimu. Valdžia šį—tą iš Oweno projektų įvykino, kitką bandė, o 1819 metuose išleido garsingąjį pabrūkų įstatymą, Oweno sutaisyta,—tiesa, jis buvo valdžios begėdiškai apkarpytas, bet jis padėjo pradžią pabrūkų darbo priežiūrai iš valdžios pusės.

Tai buvo vis Oweno nuo pelnai, kurie, neperdėta bus pasakius, jog atstumė bausių revoliucijų bangas.

Nemažiau Owenas pagarsėjo svetur. Pas jį keliavo, kaip į kokią šventą vietą, visokių patarimų jieskoti įžymūs sveitimaučiai. Lordai ir kunigaikščiai lankė jį namuose. Oweno biografas Sargant mums sako, kad 1822 metuose, sušaukus susirinkimą apsvarstyti Oweno planus,—kaip pagerinti darbininkų sąlygas, tarpe įžymėsių sveitimaučių buvo Rusijos atstovas kunigaikštis Lieven; garsusis Sabrijonas ir Don Louis de Onis, Prancuzijos ir Ispanijos atstovai; ministrai iš Prusų, Amerikos, Portugalijos, Švedijos, Sicilijos ir Badeno. Greita šių buvo Lonsdale ir Blesingtono „areliai“, Torringtono ir Exmutoviskontai; lordai Hamilton ir Nugent, baronas de Stael, parlamento sąnarai ir kiti įžymūs diplomatai. Net rusų kunigaikštis Nikolajus I. paskiaus tapęs caru, buvo dvi dieni Oweno namuose ir kvietė jį Rusijon, nėva žadėdamas įvykinti Oweno siulomas reformas po jo priežiūra.

Owenas parašė keletą raštų tarp kitų: *A New View of Society, Report Book of the New Moral World, Revolu-*

tion in the Mind and Practise of the Human Race, kuriose yra daug gražių minčių apie sutvarymą draugijos ant komunistiškų ir kooperativiškų pamatų. Tuli jį vadina net „socializmo tėvu“ Anglijoje. Tokiu gal buvo, gal ir nebuvo.

Bet kad Robertas Owen buvo didelis žmonijos mylėtojas, to niekas neužginčys.

Vargomatis.

Ar siaip, ar taip, vis gerai.

(Feljetonėlis)

Svajonė — ne svajonė, suglėbė mane ir atvaizdino man kokią tai didelę, didelę kruvą žmonių, kuri jungė žmonių nuomones ir vienybę skelbė. Bet štai, jau rodo, ir žinau, tai visai nedidelė kruva žmonių, o tik burelis šetroje susiglaudusių. Ant šėtros kazirkos spinkso tųj raidės — L. S. S. Nudžiugau: gerai — „Dievas traicė myli“,—sako rusų priezodis..

Perbėgu mintimis apie tą „traicę“.

Nagi ta traicė ir pridirbo špitokliū, čia pat, po akių.

Vieni iš tų špitokliū gardžiai juckiasi, nei pilvus susiėmę, kiti pešasi, net spardosi. Įdomi tai tos tos „traicės“ „gyvastis“.

Pirmiaus jį gyveno ramiai, prisilaikė taip sakant, kaip reikiant; tai tada išbėgdami štukmeisteriai rėkavo, kad jiems ta tyluma nepatinka. Dabargi yra jau triukšmo, tikrai bebško alaso. Tai jie vėl šukauja, kad tas alusas esąs per didelis — „traicėje“ didžiojoje esą da kitos traicės; reikia tas išmest ir didžiojoje traicėj viskas nutilsią. Kai pažiūri, tai ir tiesa. LSS. (lietuvių socialistų sąjungos) traicėje, didžiojoje traicėje atsirado mažesnė traicė ir dabar valdo visą didžiąją, lyg toje biblijos karvės suėdė septynes riebjusias, ir vis pasiliko kudos....

Štai! iš mažosios traiciukės iškilo šventas dumaš ir karo šauksmas, kad jų šetroje raudasi da kokie tai riešai, kuriuos reikia išnaikyti. Kaip neįstaba, kad ta traiciukė surado trečią traicelytę, kurią p. Norkaus chemiškoms teoremomis užvardykime: Š. B. Ž., o aš profanas pilnai tariant apturiu šios vardus: Š rvydas, Bernotas, Žagaras.

Tie trys elementai reikalingi iš LSS. panaikinti arba kaip nors išbraukti, tai viskas bus gerai, ir antroji traiciukei bus smagu gyventi po LSS. traicės šetra. Bet kaip čia išbraukti? Nagi lietuviškai: pasakei, kad tie trys elementai (Š. B. Ž.) nori sugriauti didžiąją traicę (LSS.) ir bus visų nutarta, kad jie neverti mūsų draugais vadinties, kad jie yra mūsų priešai, kažikokia revoliucionieriai, maximalistai, anarchistai ir da turi daugybę kitokių vardų, kurių mūsų 2-oji traiciukė nekenčia. Pas lietuvius tai grait: viens, du — ir atlikta!...

Antrosios traicės tėvas, partvyiškas „redaktorius“, „aš — jūsų redaktorius“ atkartoja keletą kartų viešai, kad vienas elementas — Š. rvydas jį baras

ir kartais net „teviškai“ jį baras. Suprantama, jeigu elementas arasi — tai jis negeras.

Antras negeras elementas — tai Žagaras, taip gi reikia išbraukt, nes jis nors nesibara „teviškai“, bet jis — sako Lietuvos bobelės — nebuvo ir visai ne yra LSDP. atstovu; o mat šelmis vadinosi juom! Žiūrėk, kiek tas Ž. elementas pridirbo špitoklių pasivadines savo LSDP. atstovu: kiek jis surinko aukų revoliucijai, kurios, anot antrosios traicės tėvo, visai nėra, nes nėra jokių socialistų-revoliucionierių, o kad ir yra, tai jie ne socialista revoliucionieriai, tik paprasti chuliganai. Paskui vėl, kiek tas Ž. pritvėrė Amerikoje socialistų kuopų. Kas drįs pasakyti, kad tai gerai padarė? O dabar didžiausią piktybę papildė: ištruko iš caro nagų ir atvykęs Amerikon — tik, tik nebeužėmė prie „Kovos“ administratoriaus vietos, kuri buvo jau iš kalno kitam pažadeta....

Bravo! Išbraukt tokį elementą....

Trečią jau iš LSS. traicės išbraukta, — tai elementą B. aš prasitariu — Bernotą. Tai, vyreliai, jau šitą iclių reikėjo keturiems metams atgal išbraukt, ne jis nedamiegodavo po 14-16 valandų dirbdavo, žmoni peržengė Baltrušaičio „demokratiškus principus“, kur visi turi tik po 8 valandas tedirbt paroje; o jis mat net dubeltai dirbo, ir da pusalkanis. Čia jau prasizengimas regimas — socialistai bada nori visai panaikinti, o čia socialistas jį liuosai praktikuoja! Horrendum!.. Męs tokių draugų socialistų visai nepageidaujame, tokie mūsų draugijoje visai netinka. O visada toks išbraukt; lietuviškas bravo už išbraukimą! Bada tik tame, kad išbraukus tokį negeistiną elementą visgi pasilieka žymus jo vardas. Vat, kad but galima net iš knygų išgrausti tokis vardas, kaip tai butų traiciai ir traiciukei smagu!..

Viskas pas mus lietuviškai — greit, vienbalsiai, su blekių ir skauradų skambėjimais.

Satai turime ir keistą feljetonų kovą „Lietuvoje“. Janonis Žagarai vainika nuėmė. Bravo, Janonis!.. — šaukia vieni, kad net saliniai skamba. Szalin su Janoniais šmeižikais — murma kiti, kurie ne greit i sensacijas itiki. Janonis, „gabūs“ feljetonistas, negailėjo laiko teirauties, šnipinėt, ar Žagaras tikrai buvo atstovu, ar ne. Ir štai atvilko pundą žinių, viską, esą, sušnipinėjęs, ir atradęs, kad Žagaras tik geidžia didvyrio vardo; ant savęs pasiremdamas, apskelbia viešai, kad Ž. melavo. — Bravo! — šaukia mūsų tosios traicės tėvas. Urra! — jam pritaria gausa. Vainikas nu puola nuo Žagaro galvos ir tik tik nepataiko Jononiui užsimant. Bet čia tų Chicagos socialistų ne taktiškumas! — pasiteiravo, surinko dokumentus geresnius už Janonio ir „gabų feljetonistą“ sumušė; jo vainikas taip ir nusirito kažkur.... O Žagaras atsigavo, sustiprėjo; vainikas vėl da stovi; vėl da kovoja feljetonais. Na tiek ta su Janoniu. Bet J.

Baltrušaitis žadą pasiteirauti ir susirinkus geresnius dokumentus, kad duot tai duot, kad žert tai žert, kaip bulves išpečiaus. — Feljetonų kova pavirs į tikrą karę. Žagarui tikrai gali but riestai, jeigu jis geriau negalės numanyt tas gįslas, kuriomis teka šaltinis su „gyvais dokumentais“.... Mat čia jau išeis ant mūsų scenos ne tik „profesionališki šmeižikai“ bet... ir „liuosoriai šnipai“.... Dabar duosis matyt, ar nereikės tokius didvyrius ištikro patalpīt į Vileikos dvasišku nabagų prieglaudos rumus, kad jau kartą išipainiojo į tokias kilpas?..

Bet kodėl gi lietuviškų prešbiterų pastoriai tyli, matydami tokią „emergencę“? Rodos čia geriausia proga prisikabīt. Seniau be jų — ne jomarkas budavo, kaip be gešeftmake rių....

Traicės, traiciukės ir traicelytės — keista mūsų draugijos sąrėda. Bet katros jų nusi veiks site — tai mums įdomu spēt?....

Sks.

Naudokimes laiku!

(Atsiuškimas į Brooklyno visuomenę).

Vasarėlė jau praslinko, prisiartino vė us ruduo, ilgi apytamsiai vakarai; vis gi atlieka kiekvienam neužmito laiko. Kur męs jį sunaudosim?

Lietuvi darbininke! Neleisk velti nors ir tų trumpų valandėlių, naudokies progomis, lavink savo protą skaitymu knygų bei laikraščių. Lietuvi darbininke! Simtai metų praslinko besnaudiant tau nežinėj, bevelkant įvairių vergijų junga; ir vis dar tu ne atidarai savo akis, ir vis da nepazįsti savęs kuom esi ir kuom turi but.

Lietuvi darbininke! Tave išnaudoja kapitalistas, o tu jam dar dėkingas; tau meluoja besąžiniškas pamokslininkas, ir tu jo žodžiams šventai itiki; tave persekioja netikė valdžios ir tu vis dar netikusias kenti. Ar ilgai dar tu taip gyvensi ir duosi save žudyt? Darbininke, ar ilgai? Ar ilgai dar tu nesuiprasi, kad jau laikas tau, darbininke atsilaisvinti nuo tokių baisių regyklų, kurias matai kas dieną savo akimis: dusavimus, ašaras, bada, šaltį — abelną skurdą? Ar da tau tas viskas neįgriso, ir ar tu ne pasibiauri tokiu gyvenimu? Ar gi nesudrebina jis tavę, darbininke? Jeigu tu esi taip užsaulęs, matydamas ir jausdamas tokias ne žmoniškas gyvenimo ap linkybes, tai gyvenk ir toliau taip tamsybėje ir nežinėje, ir žukk joje....

Bet, jei tu darbininke, nori buti žmogumi, jei tu neapken ti tamsybės, skurdo ir šios žudynių gadynės, tai — protauk kaip iš jos išsigelbėti. Protavimo įrankis, tai skaitymas gerų knygų bei laikraščių, Skaitymas lavina žmogaus protą, skaitymas daro žmogų išmintingu, skaitymas suteikia ramumą, skaitymas gerų knygų ir laikraščių žmogų padaro mokytu; o mokslas yra nau-

dingiausiu gyvenime dalyku, mokslas — tai brangesnis už viską turtas ant svieto.

Todėl, darbininke: imkies prie mokslo, taip tau reikalingo.

Štai Brooklyno lietuvių „Apšvietos Draugystė“ nuo spalio mėnesio, '08 atidengia savo skaityklą, kurioje yra apščiaviosokio turinio knygų bei laikraščių; ir tas viskas bus pavedama visuomenei skaityt. Skaitykla, pakol kas, bus atdara kiekvieną subatą, nuo 7 val. vakare, p. Drangelio svetainėje, 73 Grand st. Brooklyn, N. Y. Kviečiame čia visus ir kiekvieną.

Naudokies iš progos, brangus lietuvi; atėik — meldžiame, kviečiame: atėik, skaityk, protauk, — pažinsi svietą....

Komitetas.

Tev. Myl. Dr-tes reikaluose.

—o—

Reikalai išleidimo Kudirkos raštų

Susivaziavimas TMD. delegatų Serantone pavadė Centr. Komitetui susižinoti su Europos lietuviais ir pavesti jiems suriokimą ir sutvarkimą visų Kudirkos raštų. Tuojaus po seimui buvo susinėsta su p. Gabriu, sumanytoju to išleidimo. P. Gabrys savo atsakyme pranešė, jog pereinaitais metais, betvarkydamas Lietuviškąjį Archivą Tilžėje turėjo progą gerai apsipazinti su Dr. Kudirkos rankraščiais, kurių tenai nemažai esama. Be to jis pranešė, jog jau pradėjęs rinkti ir kitus Kudirkos raštus, kurie ikišiolai gulėjo įvairiose privatiškose rankose. Kadangi p. Gabrys, kiek mums yra žinoma iš šalies, pradėjęs taupinti medžiagą Kudirkos bijografijai (aprašymui jo gyvenimo) ir kadangi jis turi susinėsimus su ypatomis, kurios gali pagelbėti surinkti me tų raštų, tai Centr. Komitetas pavadė pilnai p. Gabriui prirengimą Kudirkos raštų spaudai....

Kaip minėjome augščiau, daugiausia neišleistų Kudirkos rankraščių, kaip ir abelnai didžiausia medžiaga jo bijo grafijai, taupinasi Tilžėje — tuose lietuviškuose Atenuose. Todėl reikalas buvo, idant p. Gabrys persikeltų ant tulo laiko į Tilžę, pakolei neužbaigs savo darbo. P. Gabrys, pasinaudodamas dyklaikiu (vakacijomis), apsiėmė nuvažiuoti į Tilžę ir surankioti jam jau pažįstamą medžiagą....

Darbas tai — nemažas ir painus, reikalaujantis netik kantrybės ir triuso, bet ir apsipazinimo su reikalu. Todėl manome, jog ypata p. Gabrio kuolabiliausia tam dalykui atsako netik todėl, kad jis yra mūsų visuomenei žinomas savo visuomenišku veikimu, bet ir todėl, jog jis gerai jau apsipazinęs nuo pereinūt dar me tų su visa medžiaga, kokia randasi Tilžės Archive.

p. Gabrys noriai pašventė savo laiką ir darbą, vienok prašė pasiuntimo lešų pervaziavimui iš Paryžiaus (kur jis yra) į Tilžę. TMD. Centr. Komitetas, matydamas uolų darbavimasi p. Gabrio ir su-

prasdamas, jog negalima tikėtis, nei reikalauti, kad kas visuomenės labų dirbdamas, ypač toks neturtingas moksleivys (p. Gabrys pabaigė teisių skyrių Odesos universitetstudijuoja toliau Paryžiuje), dar savo grašius išleidinėtų, — Centr. Komitetas, sakomoriai sutiko su reikalavimu p. Gabrio ir pasiuntė apmokėjimui gelžkelio (iš Paryžiaus į Tilžę ir atgal) \$30.00. Toji suma ir yra pažymėta išdininko atskaitoje „Vienybėje Lietuvos ninku“. Paskutinis laiškelis p. Gabrio praneša, jog jis jau pilnai prisiruošęs važiuoti į Tilžę, vienok dar pinigų neap laikę. Tikimės, jog ikišiam laikui jis juos jau apturėjo ir rasit, yra jau Tilžėje....

Visa laida Kudirkos raštų bus iliustruota (su paveiksiais). Tas nedaug pabrangins išleidimą, kadangi visiems vertimams Kudirkos iš svetimų kalbų (pavyzdin reikalams Byrono ir Schillerio), pagal žodžius p. Gabrio, galima gauti jau naudotas klies iš prancūziškų laidų. Tame atvejuje p. Gabrio teirautasi pas prancūziškus iliustratorius. Į kiek knygų galima bus sutalpinti visus Kudirkos raštus dar negalima tikrai pasakyti, vienok tikimės, jog umu laiku galėsime pranešti visuomenei ir TMD. sąnariams platesnes žinias.

Apie aritmetikos vadovėlių, kurių gauna šiemet visos kuopos.

Visos kuopos pilnai užsimokėjusios ir pasiuntusios į Cent. išdą pinigus, gavo aritmetikos vadovėlius. Kadangi papras tai ant knygų, kokias TMD išsiuntinėja savo sąnariams, esti pažymėta: „T. M. Dr-ės išleidimas“, o ant minėtos „Aritmetikos“ yra pažymėjimas, jog tai „Lietuvių Mokytojų Sąjungos išleidimas“, tai dėlei tos priežasties man teko gauti laiškus su užklausimais: ką reiškia tokia permaina.

Nors tie, kurie atydziai skaitė laikraščius, žino jau, kodėl taip yra; tačiau naujoms kuopoms, arba ir senoms, bet pastaruoju laiku pakriusiomis, norime dar kartą nors trumpai pranešti.

„Tėvynės Myl. Dr-stė“ apie du metu atgal, neturėdama rankraščio išleidimui, pasiuntė (rodos) \$200.00 į Lietuvą draugystei „Lietuvių Mokytojų Sąjunga“, kuriai truko pinigų išleidimui aritmetikos vadovėlio. „LMS“ turėjo tą paskolą sugrąžinti knygomis ir tokiu budu šiemet TMD. apturėjo 2000 aritmetikos vadovėlių, kuriuos tai dabar ir išsiuntinėja savo sąnariams....

Aritmetikos vadovėlis, — tai ne pasiskaitymui knygelė, bet skaitlinių pasimokinti; visi tie, kurie nemoka skaitliavimo (rokundų), arba labai mažai su jomis yra apsipazinę, ras toje knygelėje gerą mokytoją. Šita „Aritmetika“ yra sutaisyta pagal naujausius mokymo reikalavimus ir skiriama visoms pradinėms mokykloms. Vienok ir suaugusie, kurie nelanko mokyklų, bet nori prasilaviuti skaitliavime (o jis taip ant kiekvieno žingsnio reikalingas), gali lengvai ta knygele pasinau-

doti.

Rasi, nevienam, kurs neap sipazinęs su sistema (budu) mokymo aritmetikos, išrodykeista ir įdomu toje knygelėje tuoju nuo pačios pradžios prasideda nuo tokių menkų dalykų: „1 ir 1 daro 2; 1 ir 2 daro 3“, ir tt. Vienok visiems, kurie nori pasinaudoti taja knygele, męs patariame, pradedant nuo paties pirmojo puslapio, perskaityti ir perdirbti (perrašyti) paeiliuj viską, kas tik joje randasi ir galime užtikrinti, jog pasekėmės parodysi, kad šita knygele yra daug verta ir labai naudinga.

Parašyta ji taip lengvai ir prieinamai, jog ir be mokytojo pagelbos ją galima pereiti. Suprantama, jog reikia tik truputį kantrybės ir daugiaus noro....

„Kudirkos vakarai.“

Kadangi pradėda gauti laiškus su užklausimais apie gyvenimą Kudirkos ir kur galima gauti medžiagą papasakojimui jo gyvenimo laike rengiamų „Kudirkos Vakarų“, todėl šiuomi pranešu, jog netrukus paduosiu šiek tiek žinių apie Kudirką arba per organo skiltis, arba gal duosim atspauzdinti tam tikrus lapelius, ir visiems reikalaujantiems galima bus pasiusyti.

Čarterio reikalai.

Patėmijęs prašymą Philadelphia kuopos susilaikyti su išėmimu čarterio mūsų draugijos ir tuomi duoti kuopoms progą suteikti kokius nors naudingus patarimus, męs noriai tuomi sutiktome ir laukėme. Vienok, negavę iš niekur jokių nurodymų nei patarimų, dabar pasirūpinsime tą čarterį išimti. Jis bus išmestas Illinois valstijoje; bet galėbuti vartojamas visuose Jungtiniuose Valstėjose.

Abelnas draugijos stovis.

Smagu pažymėti, jog su energija pradėtasis darbas atnaujinimo mūsų draugijos, jau po trumpam laikui pradėda išduoti vaisius: privatiški laišukai, kuriuos apturėję ir reguliariškos atskaitos mūsų išdininko, parodo, jog draugija sparčiai eina sveikyn ir didyn: išdas TMD. nuo susivaziavimo (tarpbėgyje nepilnų 4 mėnesių) pasididino daugiaus negu dvigubai; senos kuopos pamažu atgija, ir naujų kelias turime. Jeigu ir ant toliau neapleis draugų darbštumas, pasitikime, jog ateinantis T. M. D. Susivaziavimas ras draugiją stiprią ir pilnai atgaivintą. Taigi, viengėčiai, lai mums nepritrūksta ir ant toliau tos energijos: jos tik mums reikia ir.... sutikimo!

B. K. Bolevičius,

□TMD. pirmininkas.

„Vienybės“ skaitytojams.

Kurie — nekurie skaitytojai jau užbaigė savo prenumeratos laiką. Siuomi paaiškina me, kad laikas atnaujinti savo skaitymo metus, užsimokant už metus ar pusę. Ateinantiems metams laikraštis bus laipsniškai gerinamas, įtalpa bus įvairesnė ir turtinesnė: straipsnei, apysakos, eilės, marguminai, žinios — viskas mūsų savaitraštį padarys kiekvienuose namuose geistinu svečiu.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Rusija. Visi kiti tautos klausimai nuslugo į šalį iškilus koleros epidemijai. Ši negeistina viešnia plačiai po rusu didmieščius viešpatauna. Odesa ir Petrapilė — tai du centrai, kur kolera apsirinko au vietas veikti. Užvis bairiau Petrapilėje. Čia jau net caro palociuj ji pasirodė; Zieminiame Palociuj susirgo keletas tarnų. Kolera įžengė ir į caro giminių, kunigaikščio Nicolajaus Nikolaičio ir Aleksandro Oldenbursko palocius, taip g i caro operos rumus ir — į Tauridos palociu, kur reikia dūmai susirinkt!

Kasdieną vis naujai suser ga po keletą šimtų žmonių, o etai kas bešėgija. Numirelių iek daug, kad nesuspėjama palaiditi. Ligonbučių ir gi netenka. Todėl pradėta gulyt ligonius į mokyklas. Piniguočiai ir atkeliavę iš svetur skubiniai apleidžia Petrapilę, bėgdami nuo koleros.

Epidemija siaučia daugiausia tarp vargingesnių gyventojų, kas jau tiesiai paeina nuo nesvarumo ir nuo užteršto vardois. Prasti žmonės da labai tamsų: jie netik tai ne nori klausyt daktarų, bet da platina kvailas paskalas, buk laktarai užnuodiję upę e vandeni, kad žmonės sirgtų ir tuomi jiems duotų pelną. Nela biai ka gelbsti nei dvasiškijsa įkalbėj mai, kuri po iškeikimo drausme ragina stati tikius eiti skiepytis ir kitoniškai apsisavogoti nuo ligos.

Rods paskutinėmis dienomis Petrapilėje susergančių skaitlius pradėjo mažėti. Bet už tai pradėda girdėtis kolera pasirodant įvairiose vietose ant kaimų. O prisirengimo jokio apsiginti nėra!

Finlandijoje vėl pasgirdo revoliucijos bruzdėjimas tarp kareivių. Tarp ko kito, Gel singforse tapo nušautas pulkauninkas Nelčai, mokinant kareivius šaudyti į celių. Visą batalijoną suėmė.

Portugalija. Iš čionai vėl neramios žuvis pasklido. Slapčiai vaikščioja ganda po Lizboną, kad revoliucionistai rengia sukilimą. Tą girdėdami, monarkistai sako steliuojasi sau ginklus, kuriuos krauja į viemolynus, iš kur ne pati valdžia negali atimti. Jie rengiasi valdžią apginti ir tame jiems klerikalai padeda. Vienas monarkistų organas prasarė, kad jie turi 17.000 slaptos milicijos ir žadą sunaikinti visas republikonų laikraščių redakcijas. Republikonai ant to atsakė, jeigu tik tas bus daroma tai jie revoliuciją iššauks.

IŠ AMERIKOS

Amerikos kunigija persekioja.

Katalikų bažnyčia nesitikėjo sau persekiojimų Amerikoje. Čia mat laisvės šalis, laisvė žodžio, spaudos ir religijos. Bet — nelaimė! bažnyčią užkliudė smugis visai iš netikėtos pusės: New Yorke uždare katalikų laikraštį *The*

New York Review, kurį buvo pats vietinis arcivyskupas Farley užtvirtinęs ir pavadė rėdyti gabiems kunigams: J. Driscoll, Dunwoodie semina rijos prezidentui, J. Brady, teologijos profesorui ir F. Duffy, profesorui filosofijos. Tas pats smgtis ištko „Katalikų enciklopedija“, kurią nuog šiol draudžiama skaityti. Bet—kas gi persekioja katalikų bažnyčią Amerikoje?

Rymo popiežius yra tuom persekiotoju, kurs šią savaitę uždare minėta laikraštį ir daugelį raštų ištraukė į išseikimo „Indeksą“.

Ka gaisrai padarė Dedei Samui.

Iš Kanados, miškų gaisrai atsuoliavo Amerikon. Mičigano valstijoje miškai užsidegė taip smarkiai, kad liepsnos surijo net—du miestu: Gagen ir Woodboro 4000 gyventojų vos ištruko iš gaisro apsemtų namelių. Pensylvanijos kalnyuose girių gaisrai taip padžiovinu Schuykill upę ir jos prietakas, kad prisėjo daugelį pabrių uždaryt ir tukstančiai žmonių neteko darbo vien tik dėl vandens stokos. Kalifornijoje užsidegė girios brangaus raudonmedžio; vienas plantas jau supleskėjo ir padarė nuostolių apie \$60.000. Miestelis Fieldbrook udegė, o gyventojai traukiniuose vos per liepsnas išsprudo. Sena dorė, Pa. miestas pristigo vandens dėlei gaisrų, nes išdžiuvo rezervuarai. Farmeriai dabar veža miestan vandenį ir par davinėja ištroškusiems šena doriečiams po 8c. galioną. Rods visose bažnyčiose pradėjo čia melsties prašant lietaus, bet Dievas kaip neduoda jo, taip neduoda.

Vašingtono miškų biuras sako, kad gaisrai jau padarė blėdies Dedei Samui apie \$10.000.000. Bet kiek da padarys!

Dievoti bedieviai.

Netoli Baltimorės, kaimely Brooklyn, įsikurė naujų misijonistų bažnytelė. Jos pasekėjai, kurie save vadino „šv. Petro ir Povilo“ sekta, uolai mokino vietinius, kaip reikia karščiau melsties Dievui. Matyt tas mokslas vietiniams krikščionims nepamėgo. Aną dien susirinko buris žmonių (buvo katalikų, protestonų ir tt.), ir sudegino naują misijonistų bažnyčią.

Maistas algas toli pralenke.

Darbo biuras Vašingtone apskelbė savo apyskaitas apie darbininkų algas. Pasirodo, kad 1907 m. algos pakilo 3.7% už 1906 algas, bet užtai pragyvenimas pakilo dar augščiau: 1907 m. maistas pabrango 4.0% už pirmesnius metus. Sulyginus darbo valandos nuperkamąją spēką, matosi, kad 1907 m. žmogus už valandos darbą jau puse cento mažiau begalėjo nusipirkti maistą. Iš to seka žmonių nuvargimas ir atgabeno krizį.

Nepaprasti motinu vaisingumai.

New Hampton, Ia. žydė Mrs. Kalthov pagimdė bėgyje vienų metų dvejetą dvynūčių. 1907 m. rugsėjį garnis parbėgdino porą vaikučių, o

šiemet dar prieš rugsėjį vėl tas pats garnis pabeldė į duris su pora. O Meksiko City tula ispanė, Mrs. Mendez šiemet apdovanojo pasaulį šeštu kliustu trynučių. Ji ištekėjo 18kos metų, dabar turi 38 metus amžiaus ir yra motina 30 vaikų, kurių vii tebegyvena.

Kernedzi peczius kuria.

Pittsburg, Pa. ir Homestead plieno pabrikai, priklausanti milijoninkui Kernedzi, pirmą sykį nuo praeito rudens pradėjo varyti darbus. Sakoma, kad ir pliatinos pabrikai, tam pačiam Kernedziui priklausanti, pradėsia eiti net ir naktimis. Jau ir pečiai užkurta. Keletas tukstančių žmonių grįž prie darbo.

Didelis niekadejas.

Panašų vienam, neseniai atsitikusiam skandalui New Yorke, dabar aprašo iš Chicagos. Doktoras C. Young, savininkas Washington Park ligonbučio, darė merginai Hulda Rittfelt operaciją. Išukęs jos rankas ir kojas į kedę, pirmą operacijos ją išzagino. Miss Rittfelt apskundė niekadėją daktarą teisman, reikalau dama \$25.000 atlyginimo.

Dziovos daktaru kongresas.

Vašingtone tapo atvertas tarptautiskas tuberkulezų (dziovos) gydytojų kongresas, kurs pirmą sykį yra ant šio sausžemio laikomas. Suvažiavo daktarai iš daugelio šalių: iš Rymo, Paryžiaus, Berlino, net iš Argentinos. Rusiją atstovauja dak. Vladimirov iš Petrapilės. Kongresas trauksis 3 savaites. Sensaciją padarė Amerikos laivijos inspektorius, dakt. Hibbet, kurs įnešė išradimą, kaip visiškai išgydyti dziovinikus—tai merkurijum.

Pragaiszingas sapnas.

New Yorke tula mergina, Anelė Šifitė turėjo labai smagų sapną: jai rodėsi, kad iš debesų pradėjo snygti penkdolerinėmis, o ji tas rinko į žiurstą. Suprantama, kad tai buvo smagus sapnas ir mergina besapnuodama pradėjo taip gaidžiai juokties, kad išsinėrė žiaunos. Tada juokas persimainė į baidų šauksmą, kad net visas blokas sukilo. Ligonbučio daktarai pasakė, kad da pirmą sykį esą jiems žinoma, kad sapne besijuokiant galima taip pavojingai susižeist.

Sziek tiek darbai gerinasi.

American Federation of Labor apskelbė visuomenei, kad iš įvairių unijų pranešimai parodė, jog darbai visur po biskį jau pradeda eiti geryn.

Socijalistiska kompanija.

Trentone, N. J. užsidejo kooperatorių bendrija—National Co-operative Society, su \$5.000.000 kapitalo. Bendrija įkuria departamentų sąkrovą.

Gyvam posmertine atnesze.

Winsted, Conn. farmeris Stanard buvo apsergėjęs savo gyvastį į tula Pittsburgo insurancie kompanija. Vieną gražia dieną kas tai dėjosi kompanijai į galvą, kad far-

meris numirė; todėl sutaisė popieras, atskaitė posmertinę ir įdavė agentui nunešt. Agentas pribuvęs rado farmerį ariant ir pipkę rukant.

Iš Lietuvos dirvu Amerikoje

Waterbury, Conn. (Už baiga iš praėj. num.).

Potam kalbėjo A. Vokietaitis iš Union City, Conn. buvusis Valparaiso studentas.

Pirmaisiai prakalbėjo su nusistebėjimu, kad niekur tiek daug nematęs merginų susirinkus į prakalbas, kaip Waterbury, iš ko labai linksminos, kad čia moteris ir merginos simpatizuoja viešiams užmanymams. Toliaus, plačiai aiškino, kas galima atsiekti per mokslą; priminėjo apie XIV amžių, kada žmonės garbino perkuną ir kitus panašius daiktus, kada žmonės manė, jog žemė yra kaip blynas, o dangus—kaip bliudas. Bet, iki XX amžiu viskas pasisekė per mokslą surasti; su rado, jog žemė yra apvali, ją aptiesė geležies rėlėmis, ir padarė susinešimus aplinkui. Perkuną, katrą mūsų pratėviai laikė už piktą Dievą, dabar per mokslą pasisekė jį nutraukti žemyn ir užkinkyti prie visokių mašinų, katros atlieka visokius darbus. Ir daug, daug kitko surado žmonės per mokslą.

Ant galo priminė apie lietuviškus rašėjus: Kudirką, Vaičaitį ir kitus, kurie nors gana šiltas vietas galėjo turėti, bet jų tėvynės meilė prie to ne daleido; jie stengėsi, kiek galima, atgaivinti ir išliuosuoti iš vargų prispaustą tėvynę, nežiurint, kad jiems pavojus grėšė nuo persekiotojų ir skurdus gyvenimo. Nors jų jau nebėra, bet dėl tėvynės daryti darbai, didelis turtas mums paliko. Taigi, lietuviai, katrė atjaučiate savo tėvynės meilę ir mylite savo tautą, ne duokite tam paliktam turtui pražūti, remkite kiek galite Tėv. Myl. Dr—stę, o toji pagamins daug literatūros iš paliktų rankraščių mirusiųjų mūsų rašėjų kaip va ir d—ro Kudirkos.

Potam pirmsėdis, A. Povilaitis padėkavojo susirinkusiai publikai ir kvietė prisirašyti į Tėv. Myl. Dr. Paaškinio, kad galima prisirašyti ir Šviesos Dr—tės susivinkimuose, kas antrą ir ketvirtą subvakarį kas mėnesis ir kas utar nikas; taipgi ketvergo vakarais tos draugijos knygyne po num. 881 Bank str. Kudirkos salėje, pas knygių J. Trečioką.

Politiškas klubas, prijauzdamas tiems TMD. tikslams davė prakalboms salę už dyką. Reikia priminti, kad Šviesos Dr—stė jau antras metas to klubo sale naudojasi už dyką.

Vardan gi visuomenės, ištariu ačiu kalbetojams ir visiems pasidaravusiems ir klubui už atjautimą to gero, darbo. Geistina butų, kad tankiaus parengtų tokias prakalbas.

Sviesos Salininkas.

LAIŠKAI IN REDACIJA.

Gerbjamoji redakcija!

Meldžiu šį priimti į savo špaltas.

Daugelis girdėjo, kad mudu su p. Antonovu buvome pasiryžę apkeliant Ameriką. Kelionė mums nenusisekė, daug ko iškentėm, ir aš taip nusilpnėjau, kad ne sykį norėjau nusižudyti. Tik Antonovo perspėtas, to nedasileidžiau. Grįžti Rusijon nebuvo kuom. Rašinėjau sentimentaliskus laiškus tai vienur, tai kitur pašelpos maldaudamas, bet mano balsas liko tyruose šaukiančio. Keliose vietose Pensylvanijoje pasielgiau labai nelegališkai—apsivogiau... Kada Antonov apie tai dažinojo, tai užpyko...

Meldžiu draugus atleidimo mano nelegališkumų. Išvažiuoju Rusijon iš tos šalies, kuri žmogų perdirba į chuliganą, ir kovotojų eilėse stovėdamas, manau už savo prasikaltimus atmetavoti.

Su socijaliskais liukėjimais

Taunton, Mass. IX. 19.08.

V. Svirskis.

(Laišką sutrumpiname—jame matosi, ar tyčia apmąstyta, ar lengvaširdžio vyruko taip sau išlieta reklama kitoms ypatoms... Red.)

Garbi redakcija „V. L.“!

Aš beskaitydamas tula straipsnelį rašytą vieno japoniečio suradau šokių išsitarimą: „Aš esu narys japonų unitarų bendrijos mieste Tokio. Ir mano unitarizmas skiriasi nuo jųsų. Mano unitarizmas galimas pavadinti humanitarizmas“.

Meldžiu „V. L.“ redakcijos paaškinti apie unitarų religiją: kuomi jų tikėjimas skiriasi ir yra geresniu už kitus tikėjimus? Ar jie Kristų pripažįsta Dievu ar žmogumi?

A. J. Viznis,

Worcester, Mass.

Unitarai yra krikščionis, bet nepripažįsta dogmato apie „šventą trejybę“ (— traicę: Dievas Tėvas, Sunus ir Dvasia Šv.), kaip katalikai ir kitos krikščionių sektos pripažįsta. Ypa tingai jie užginčija dievybę Jėzui Kristui, laikydami jį tik žmogumi. Tačiau ne visi unitarai Kristaus negarbina; ir tie, kurie Kristų tvirtina tik žmogumi buvus, o ne Dievu, vadinasi „humanitarais“,—nuo žodžio „humane“ (žmogiškas), kaip žmogiškas ypatybes Kristui tepripažįsta. Abėnai visi unitarai savo tikros religijos neturi: yra tai patys pažangieji protestantai. Ir gali but, kad tuomi yra geriausia religija ant svieto, nes jie pripažįsta žmogui laisvą valią protauti apie teologiskias dogmas, skelbia visų religijų lygybę prieš Dievą ir tik vieną (be trejybės) Dievą teišpažįsta. Jie atsirado jau antrame amžiu Kristui gimus, ilgai vadinosi Arijaus pasekėjais. Dabar jų daugiausia yra Amerikoje, Anglijoj ir Vokietijoj —Red.

Garbi Redakcija! Aš girdėjau sakant, kad atsitinka tokie mėnesiai, kuriuose nėra pilno mėnulio ant dangaus. Aš susidėjau su draugu į laizybas ir nuo Tamistų maloningo atsakymo priguli dabar mano 5 doleriai.

J. Vaškus.

Tamista išlaimėjote. Metuose 1866 vasaris mėnuo buvo visoje žmonijos istorijoje pažymėtinas, nes neturėjo pilno mėnulio, užtai sausio ir kovo mėnesiai turėjo po dvi pilnatis. Tai buvo toks retas atsitikimas, kad nickas panašaus nežino nuo pat atsiradimo pasaulio, ir sulyg astronomų apskaitliavimais toks atsitikimas vėl įvyks tik už 2.500.000 metų.—Red.

Prie „Moksleivių Paskolos Ratelio“ Atsišaukimo.

„V. L.“ N 38 J. S. Pruselaitis varde su sitverusio, ar tik da besirengiančio užgimti „Paskolos Ratelio“ atsišaukia į visuomenę, prikviesdamas skolinti pinigų moksleiviams, o ypač moksleiviui P. G., kurio ir laišką apskelbia. Dalykas nevisai aiškus, kodėl p. P. G. savo laiške, (kuris pridurtas atsišaukime), norėdamas paskolos nesikreipia tiesiog į visuomenę, o slepiasi. Jis rašo: „norėjau tą reikalą apskelbti laikraščiuose, bet negalėjau... Klausimas—kodėl?“

Po tais žodžiais seka p. Pruselaičio paaškinimas, buk jis, tas P. G. esąs labai užsitarnavęs tos paskolos. Man vis tiek daug, ar jis užsitarnavo, ar ne. Bet negalima suprast, ką reiškia tie žodžiai: „tik paskolint“ tam, kas nenori visuomenei pasirodyt.

„Aušros“ draugija ir gi tik skolina moksleiviams, o ne dovanoja. Tik, ant nelaimės, iš tų, ką skolino, dar nedaugelis sugražino atgal. Visuomenė skolina,—nežino kam. Tie vėl nežinomi negražina skolų.

nuos naujas, ar da tebedygstantis „paskolos ratelis“ aiškina, kad pinigai busią sugražinti skolintojams.

Tamistai Pruselaičiui ir jo proteguojamam P. G. išrodo, kad jeigu jau tas ar kitas užbaigs universitetą, tai jau ir pinigų turės kaip šieno. Man rodos, kad ne taip greit bus atmokėti tie centai darbininkui; nėra ko tat greit pažadėt iš universitetėkų kišenias.

Be to—sumanimas visai bereikalingas: yra juk „Aušros“ draugija. Ar gi ne geriau tat į ją prigulėti ir šelpti ne tik universitetą baigiančius ar baigusius, bet ir tuos, kurie nori da universitetą atsiekti, arba šiaip į mokslą eina. Apsvarstykime pirmiau, ar nėra jau tokių draugijų, kurias mes tveriamo, o paskui tik apskelbkim visuomenei.

Geležies nešiotojas.

RAŠLIAVIŠKOS ŽINIOS.

„Žvaigždėje“ pradėta spauzdinti veikalas „Moterystė ir Šeimyna, žiurint į šiedvi iš piliozopijos kertės“. Verčia iš vokiško J. Gerutis.

Esame girdėję, kad vienas mūsų inteligentų rengia išleisti Amerikos įžymksniųjų lietuvių albumą. Bus tai patalpinti viešesniųjų veikėjų fotografijos ir trumpos biografijos.

p. A. Strimaitis mums praneša, jog Mahanoy, Pa. keletas draugų nupirkę K. Stiklelio rankrašt. „Grudeliai“ apie kurį „Tėvynės“ 33 N. buvo atsišaukta. Jie nori tą rankraštį greitai išleisti ir atsišaukia į visuomenę, kad mylėtojai skaitymų aukomis ar prenumerata prisidėtų Galima—kiek kas įtengia. Sugražinta busią raštais. Aukų siųsti šiuo adresu: A. B. Strimaitis, Bx. 4, Shuykil Haven, Pa.

Išėjo 20 num. žurnalo „Draugija“. Iš svarbesnių straipsnių: „Kas tai yra moteriškė?“, „Profano mintis ir įspudžiai iš antrosios Lietuvių dailės parodos Kaune“. „Iš numeracijos istorijos“, „Vakarinės mokyklos Amerikoje“, „Kalbos ir rašybos dalykai“ etc.

„Vilties“ redaktorius, kun. Tumas esąs pasiėmęs versti Druckio—Lubeckio penkių veiksmų dramą „Taip mirdavo lietuviai“, parašytą eilėmis.

„Vilniaus Žinios“ 189 N. pradėjo spaudinti velionio J. Biliuno raštus „Iš šiauliečių jaunuomenės gyvenimo 1900—02 metais“ ir toliau eina kritiškais piešiniais Žemaitės „Pa-veikslų“.

Dr. Szliupas „V. Ž.“ 189 N. atsiliepia į balsą už latvius, kurie sako, skundžiasi, jog neturi savo istorijos ne tik latvių kalboje, bet ir kitose. Dr. Szl. sako, jei latviai nori, tai jis pataisiniesias ir naujai išleisias savo veikalą, išleista „Vien. Liet.“ spauda da 1900 m. po užvardžiu „Latvių tauta kitą kart ir šiandien“, 349 pusl. Tas visas leidimas tuomet pas knygių iš suėde.

Ten pat Dr. Szliupas priduria, kad baigiama esą spausdinti ir 3—čias tomas jo veikalo „Lietuvių tauta“, kurios do pirmuoju tomu „Vien. Liet.“ spauda buvo išleista. Beje, baigiąs rašyti ir 4—tąjį tomą, kurs apimas nuo 1795 iki 1904 m. Parengisias dar Istoriją Lietuvių Literatūros ir tuomi užbaigisias savo triusą.

„Vilniaus Žinios“ štai kokį juoką iš amerikiečių nukalė: „Amerikos laikraštis „Katalike“ tenykščios „Aušros“ draugijos ir prelekcių rengimo komiteto narys Antanas Rutkauskas rašo, jog „mytologija, biologija, antropologija, astronomija ir keletas kitų mokslų... šiandieninė be ateinančios gentkartės išlygose taip tinka visuomenei, kaip šuniui penkta koja“.

Karčiai musiškius pritverta!

Pazvelgus atgal.

(SOCIOLOGIŠKAS ROMANAS)

Eduardo Bellamy.

VERTĖ

Pranas Siulelis.

(Tąsa).

pačių darbu, todėl kad jų surėdyme, kuriame pramonės judintojū buvo privatiškas pelnas, kiekvienas tokių pat daiktų išdirbėjas gėdė, kad tų daiktų išdirbimas būtų kitiems kiek galima aprubė žiuotas. Jam niekas taip nerupėjo, kaip tas, kad tų pirkinų išdirbimas, kuriuos ir jis daro, nepasidau gintų, nes tada juk jis nebegaus sau pirkejų. Idant tų tikslą atsiekti, jis nuolat stengėsi savo lenkti ninkų pramonę užmušti ir atkalbinti kiekvieną žmogų nuo uždėjimo tos pramonės naujai. Sunaikint savo priešą, jų pramoninkas nesidrovėjo jokių jmonių. Jis visokiais budais stengėsi atsistoti savo bendrams skersai kelią, pakisti koją žmonėms, užsimantiems tuo pačiu išdirbimu. Kada jam pasisekda vo nustumti nuo savo kelio visus, kuriuos jis tik galėjo nustumti, tai jo tolimesnė politika buvo susivienyt su likusiais, apgalėt kurių jis neįstengė, ir paverstį savo ypatingą karę tarpe savųjų ir abelną karę su žmonėmis, — kaip pas jus buvo sakoma: prispūti rinką į kampa. Tada ant prekinių buvo skiriamos kuoaugščiausios kainos, kokias tik galėjo žmonės mokėti, jeigu nenorėjo su tuščiomis rankomis pareit nuo rinkos namo. Dvidešimtojo šimtmečio pramoninkui buvo saldžiausi svajonė — paimti pilnai iš savo rankas pristatymą kokių nors reikalingiausių žmonėms dalykų, be kurių ne galima gyvenime apsieiti, — taip, kad paskui būtų galima laikyti draugį, ja ant bado ir vargų bedugnės kranto, uždėti ant savo pirkinų badmečių kainas.

Štai ką jūs, ponas Vest, dvidešimtame šimtme tyje vadinate išdarbių sistema! Palieku tamista pačiam nuspręsti, ant kiek ji, tokia sistema, galėjo žmonėms laimę suteikti. Kuomet nors esant laiko, aš melsiu tamistą išaiškinti man tą, ko aš iki šian laikui vis da negalėju suprasti, nors labai ilgai studijavau tą klausimą, — koku budu, taip apsisikai tų žmonės, — kokiais, rodosi, buvo jų laikų pilie čiai — galėjo pavesti pristatymą reikalingiausių dalykų tokiam žmonių luomui, kurio tikslas buvo juos badu marint? Užtikrinu tamistą, jog mus ne tas nustebina, kad esant panašiai sistemai pasaulio tur tas neužaugo, bet ypač tas, kaip pasaulis visiška nepražuvo iš bado ir skurdo? Mūsų nusistebėjimas dar labiau pasididina, kada mes pradėdame mąsty apie kitus jų gadinės milžiniškus turto eikvojimus, kurie ir nupiešia jų laikus, kas jie per vieni buvo

Vėl gi, greta kitų tautos nuostolių, stovi dyka vimas triuso ir kapitalo, pasidėkavojant klaidingai nukreiptus pramoniją ir nepaliamamai, kruvinau pra monijos karci; šitokie dykavimai jų surėdyme, kaip jau aš sakiau, atgabėdavo perijodiškus trenki mus, baisingus krizius, kurie lygiai žudydavo išmin tingus jų žmones ir mulkius, lygiai besąžiningu pabalas ir jų aukas. Aš čia kalbu apie tuos pramon ijos krizius, kurie atsikartodavo kas penkių ar dešim ties metų pratėginoose, ardydavo tautišką išdarbią, griadavo ne stiprius sumanimus ir paraližuodavo stipresnius, po kuriais sekė taip vadinami sunky mečiai, kurie tų davosi ištisus kelerius metus. Tuot tarpu pinigūčiai pamažėliu susirinkdavo savo iš blaškytas spēkas, o darbininkai gi mirė badu ir kėl riaušes. Paskui vėl ant trumpo laiko lyg užėidavo geri laikai, po kurių ir vėl pagrįždavo krizis su viso mis savo pasibaistėtinoms pasekmėms. Besiplatinant vaizbai, kuri visos tautos jungdavo į bendrybę, tie kriziai tapdavo visavietiniais ir kilnodavosi į visus kraštus, užimdami vieną šalį po kitai, sryti po sry čiai, padrebėdavo išdarbią, išnerdavo tautų cent rus. Juo visos svietas arčiau rišdavosi, juo pasaulio išdarbijos plaukė į tarptautišką vidurkį, ir juo didyn augo kapitolas tarptautiškoje pramonijoje, tuo tañ kiau pradėjo atsikartoti suirutės, kol, pagaliaus, paskutinėje devynioliktojo šimtmečio pusėj, dalyka prie to atėjo, kad ant kiekvienų dvejų blogų metų prisieidavo tik vieni geri, ir ta, taip išsiplėtojus pramonijos sistema grėšė sugriuti, nuosavės sunkybės slėgiam. Po begalinių protavimų jų ekonomistai ant galo priejo beviltinio išvedimo, kad joki per spējimai arba aprubėžiavimai tų krizių toliau jau nėra galimi, nes jie buvo taip neatremiami žmonių spēk mis tarsi kokios andros, ar saulės karščiai. Pasiliko kėsti tas nelaimės, kaip neišventiną piktybę, ir kas kar-tą, joms praslinkus, vėl iš naujo statyti sugriautą pramonijos rūmą, kaip daro gyventojai tos šalies, kurią aplanko žemės drebėjimai po kurių vėl yra statomi miestai ir kaimai ant suiručių vietos.

Jų gadinės žmonės gerai suprato tų nelai mingų krizių priežastis. Tos priežastis tūnojo pačia me pramonijos pamate ir jos darėsi vis labiau ir labiau pragaistingesnės, kartu su tuom, kaip fabri kai augo ir plėtojosi. Viena iš tų didžiausių priežastų (Toliaus bus).

PILYPAS LANGMANN.

Baltrus Turazeris.

DRAMA TRIJUOSE VEIKSMUOSE, ŠS DARBININKŲ GYVENIMO PAMTA.

VERTE A. M-CYS.

(Tąsa).

Ona. Mane pavarė, Marę taipogi. Velnias žino, ką mums įtaisė!

Marė (garsiai). Aš galiu dabar apreikti aiš kiai (rekdama). Turazeris papirktas. — Jis papirk tas, tiktai dėlėi šito išdriso atsakyti mums visiems larbą, nes jie žinojo iš anksto apie laimingą dėl jų nusprendimą teisme, dėlto kad Turazeris iš anksto žadėjo jo pusę palaikyt.

Bruzdėjimas; bausis rekavimai: „Išdavikas! Nedorėlis! Jzmušt j!“ Bausis sumišimas. Į rekavimą Adolfo ir Maik serio neatreipia atydos. Naveteris tyli: Moteris apsupo Celberitutes, vyrui išsikirstė į burelius; girdėties šauksmai: „Skirstykites! Likites! Užmušt j!“ Šalyu Klepl! Į vietas, usiraminkit!“ Tarp šito Bruzdėjimo atsidaro Turazerio buto luris, išsoka Albina ir balsiai rekia į Marę.

Albina. Apgavikė! apgavikė! Melagė! Ne ikėkit jai, ką ji sakė, viskas netiesa, viskas neteisybė, tą ji kalbėjo, ji meluoja iš pat pradžių! Turazeris nieko negirdėjo, Turazeris nieko nežino. Nuo viršaus repų nieko negalima girdėt, nors ir garsiai kalba, netik ką tyliai. Lyginai nieko negirdėt. Netiesa, buk jis ką nors girdėjo. Jis man kalbėjo 20 kartų, tad jis nieko nežino. Celberitute atbėgo tenai pas jį ir tuojaus pasakė, kad jis girdėjo! Ką jis girdėjo? Jis lyginai nieko negirdėjo. Ji tuojaus ant vietos tenai papasakojo, ką jai kalbėjo Kleplys, o jis nieko negirdėjo; jis žino tik tiek, ką jam pripasakojo Cel beritute, tą patį ji kalbėjo kiekvienam iš jų. Jeigu jus kiekvieną patrauktų į liudininkus, tai jus tą patį pasakytumėt, ką pasakė Turazeris. Aš jums pasacy siu, kad ir pati Celberitute nieko negirdėjo, viskas te tiesa; ji pramanė ant Kleplio; ji visur inėša nesu ikimą, jį melagė, melagė... (uždysta. Laikijos kalbos užimas nutilo, dabar sukilo iš naujo.)

Sesers Celberitutes (sušunka): Kam mum prama yti, kokia mum nauda? Jokios! Ji iš proto išėjo!

Albina. Ne aš beprotė, bet tu, Marė, — tu pikėiturna, ištvirkusi mergina, tfu! tfu! tfu! — Neti cėkit jai, netikėkit! Ji visuomet nžtraukia nelaimė! Klinciruti gali darodyt tai, kad ne tiesa, jį čionai! Atsimeni, kaip ji paleido paskalas, buk tu turi susi rešimus su Šlioseriu ir kad Šlioseris užmušė tavo vyrą? Atsimeni? Dabar ji stato Kleplį savo priešu, vienok pati nuolat sukinėjasi apie jį, — pagonka, risą laiką mus vadžioja už nosės iki Kleplį neištei sino. Aš jums sakau, kad Kleplys jai taip nekalbėjo, neteisybė!

Marė. Nutilk gi!

Albina. Tylėk tu! tu gyvate!

Marė. Aš pasakysiu tau į akis — tavo vyras papirktas. Trisysyk sakysiu: papirktas!

Albina. Tegul jis dvidešimts sykių papirktas; jis ne tavo vyras (laikė šitų ginčų darbininkai tyliai kalbasi tarp savės, išsikirstė į burelius, tuli irgi ginčija. Nurimt negali.)

Marė. Cha! cha! cha! tai juokai „Mano vyras“.

O, Dievuliau, kaip tau tas patinka!

Albina. Dėlko gi tu taip pikta ant jo, kam tu žudai jį? Kam? Sakyk! Sakyk!

Marė. Dėlto, kad jis mums visiems atnešė nelaimę. Štai dėlko! Supranti?!?

Albina. Dėlto, kad tu pašėlus, dėlto, kad negali perkesti to, kad aš jį atėmiau nuo tavės, dėlto! O dabar aš tau sakau: — laukan! eik laukan! — marš! Tu begėdė, bujauri mergai! Brudas! Tu visą amžį neturėsi nei vieno kudikio, tu nori pragaišint šeimyną; aš tau... aš (Moteris stiprai laikė Albina, ji nori ištrukt ir užpult ant Marės).

Marė. Aš pati išeinu, tavo vyras, nedoras, bet ir tu ne geresnė. Mėš da pasimatysime, mėš da susieisim! (Išėina su jaja ir minia).

Albina (į moteris). Užtikrinu jus: viskas ne teisybė. (Zmonės viens po kitam išsikirsto).

Viena iš motery. Vienok ne paprasta. Jeigu neužsitikėt Celberitutei, dėlto kad nieko tikrai neži nomų, tai vis gi ji negali but pilnai neteisinga. Pa laukim — pamatysim.

Albina. Tai nelaimingas pasitaikymas. Mano vyras — nekaltas, jis negalėjo prisiekti. Jis būtų prisiekęs, jei ištikrųjų būtų girdėjęs. Jis girdėjo tik nuo Celberitutes, o aš jums sakau — ji meluoja. Ką šia gali reikšti atstātymas nuo darbo? Mano vyrui taipogi atsakytą. Ten ant stalo guli knygelė; eik, Naveteri, pažiurėk, prašau tavės ir atnešk ją čion, tegul pažiurės. Kagi gavo mano vvras, jei ir jis atstātytas, kaip ir kiti! Dėlto aš ir sakau, Celberiu tė pikta, ji brudas mergina; ji geidžia nelaimės nekaltam žmogui; nori pražudyti nekaltus vaikus. At simk, kaip ji malė apie Šlioserį, tu jau pamiršai apie Šlioserį? Kas kaltas visame? Marė Celberitute visame kalta.

Viena iš motery. Na, ar taip ar kitaip... Kas atsitiko, tai jau atsitiko; rytoj mėš neturėsime ką

(Toliaus bus)

ŠPIKUČIAI.

BLAIVININKAS

Kleopatas eidamas namon susitinka savo draugą blaivininką, kuris jau gerokai prisi maukęs „baltosios“ sverdidėja į visas puses taip, jog jam gatvės per mažai.

Kleopatas nutvėręs jį už apykaklės ir sako ausin: Ką, drauge, darai! ar iš proto išėėjai? O blaivininko liezuvis painiodamasis atšovė: Su degtine, brač, kovoju: kad nei vie no elgėtos nebutų; visi butume apsišvietę; kiekvienas mūsų laikraštis turėtų milijonus skaitytojų, bažnyčia būtų kiekviename sodžiu; kad kunigai neskurstų varge; visi eitume dan gun. Urpa, tat, kovokim su degtine.)*

Tulas jaunikis atvažiavęs svečiuosna pas savo merginą, klausė uošvio:

— Kodėlei Tamistos taip visai mažai laik raščių teskaitote, vos tik klerikalų „Žvaigždė“? Juk turime daugiau laikraščių ir dar naudin gesnių, k a : „Lietuvą“, „Kataliką“ iš Ch'cagos, „Vienybę“ iš Brooklynu ir kitus.

— Tamista, — atsako uošvis, — vieną metą buvau išrašęs tavo paminėtus laikraščius, tat žentai, budavo atėję nei alaus „pantės“ ne užpundydavo; karta's nei į dukterį nežiurėda vo, tik vis į laikraščius kaip įsmeigs budavo akis, kaip ims ginčyties apie politikę, kuone susipešdavo. O dabar, kaip tik prenumeruoju „Žvaigždę“ vienų vieną, tat žentukai atėję tik „pantukes“ nešioja ir dar dukterei gerai už pundija. Ar tai bloga?..

Vinciuinas.

MAUDYKLESE.

— Daktarai pasakoja, kad nuo Marijen bedo vandenų mano pati pereitam mėnesį ne teko 20 svarų sunkumo. Jeigu taip tėsis, tai per šešius mėnesius ji neteks 3 pudų, o per metus ir visai išnyks. Vat kada aš laisvai atsi kvėpsiu!..

TIKRAI BUS.

— Ar tu manęs neužmirši man iškeliauvus? — klausia jaunas kareivis savo širdužę.

— Tikrai ne, mielasis Jone! Bet... tik rumo dėlei paskolink man 10 rublių... .

GREITA VIŠTA.

— Sztai turite visą tuziną šviežiai dėtų kiaušinių... .

— Na, ale, kad labai mažyčiai, tavo tie kiaušiniai!

— Mat višta labai skubina's.

MŪSŲ ELGETOS.

Pons: Jau sykį sakiau, kad neduodu ak mužnos sveikiems... .

Elgėta: Ar tai pats mįslini, kad aš dėl tavo to cento sau koją išsikukčiau?!

VIKRI TARNAITE.

— Ar nunešei krason tą laišką, Rožiut?

— Žinoma, kad nunešiau... .

— O krasos ženklej ar užlipdei?

— O kam? aš pataikiau kai niekas nema to ir įbrukiau laišką be ženklelio į krasos dė žutę.

SUTEIKE VILTI.

Nedrašus jaunikaits: Ką daro mergina, kada kas ją umai pabučiuoja — turbūt nusi gasta ir piktai surinka?

Diovi mergina: Gal kas taip ir padaro, bet ne aš: aš tuolaik taip nusigastu, kad iš bai mės užkandu žadą ir tyliu... .

GERAS VAGONAS.

Sustojus traukiniui ant gelžkelio, sena ir nepratusi važinėt bobelė klausia konduktorą: per katrą galą vagono geriau išeit?

— Galite eiti, poniute, per abu galu, nes abu galai vagono sustojo eit, — mandagiai šis atsakė.

JIS TIK SUPRATO.

(Aukauju dr-gei P. S gimimo dienų):

... Tyli, nuliudus—veidas išbalęs, Sėdi prie staklių, tačiau neaudžia... Tartumei klausos gaismo paukštelės.

Kad miškas gaudžia, kad sudėjuoja, Jijė jo klausos, galvą parėmus... .

Jam jį skaudėsius tykiai dainuoja, Arba raudoja galvą apėmus... .

Kad eina laistyt darž rutelių,

*) Skait. „Lietuvos“ 84 num. „Mažas feljetonas“.

Josios akelės laime nušvinta; Bet — taip neilgai! Ir ant veidelių Ašaros rieda, ant rutų krinta... .

Ko ji raudoja? Kokis sunkumas Josios nekaltą sielą slogina? Kodėl veidelo jau raudonumas, Kaip jauną rožę ją nedabina?..

Niekas, vai niekas jai neprijauėia! Ašarų vargšės niekas nemato... .

Ir tik berzelio šakos apsiaučia, Jis su ja verkia, jis tik suprato... .

Ir vėl ji liudzia, veidas išbalęs, Sunkiai ant rankų galvą parėmus... .

Bet jau ne gaismo klausos paukštelės, Kitokia mintis ją jau apėmus... .

Ji jau suprato miško gaudimą, Suprato, ką ji nuo jo girdėjo;

Kad jis užjaučia vargšės buvimą, Kad jisai jautė, kaip ji kentėjo... .

Jau ji pasaulį aiškiai pamatė, Jau kartų skonį buvio pažino —

Priespaudą, niekšų melus suprato... Dabar tik tas jau ją kankina... .

Ir vėl jos skausmo nieks neatjaučia, Ašarų josios niekas nemato... .

Berzelio šakos tik ją apsiaučia, Jis su ja verkia, jis ją suprato... .

M. Lietuwaitė.

ISZ VISUR.

Kalėjimas mielai atidarė savo duris ir iš leido laukan didelį kriminalistą, kunigaikštį Piliapą Eulenburg, Berline, nes jis mat sergas. Pamena skaitytojai, kad dar pernai vasarą Berline buvo iškilęs skandalas, kurian ir patį Vokietijos cėsorių Vilgelmą įtraukė, kaip dalyviniuką. Cėsorius tapo nepalytėtas, kaip kiekviena šventu aliejum patepta ypata. Bet jo gimines ir artimus suėmė. Dalykas buvo tame, kad cėsoriaus palociuose buvo įsikuręs „apvalus ratelis“, kurs susidėjo iš keliolikos augstų valdininkų ir cėsoriaus giminaičių. Tas ratelis tarpe kitų nelabai švarių darbelių užsiėmė homoseksija (bjaurojimusi vyriškių su vyriškiais). Visą tą iškėlė aikštėn laisvamanių laikraščio „Zukunft“ redaktorius Harden, kurį iš pradžių buvo nubaudę. Vienok byla vėl atsinaujino ir „apvalaus ratelio“ sanariai, tarp kitų ir Eulenburg, vėl tapo išvilkti į aikštę su visais savo darbeliais.

Kijevoj tula mergaitė, Nėstė Načkiniutė, patyrusi, kad jos sužiedotinis Petras Melniūkas pradėjo kitą merginti, pasikvietė jį pas save, nugirdė ir, kada jis užmigo, nupjovė jam peiliu nosės galiuką. Teisme Načkiniutė pasakė Melniūkui: „Aš tave ir be nosės my lėsiu; jeigu tu mane vesi, kita gi už benosio netekėsi“.

Apie naujį spaudos technikoje išradimą mėš vėl girdime iš Londono. Inžinierius Hans Knudsen, kilmės danietis, parodė Londone savo išrastos linotype mašinos bandymus. Jis tvirtina, kad ant jo mašinos galima bus statyti raidės, padėkim, Paryžiuje, o statėjas galės sėdėt Londone. Bus statoma telegrafu ir dar bevieliniu!

Dvidešimts du buliai ištruko Lizbonoj, Portugalijoje, iš daržo, kur buvo surengta bulių kova, ir įbėgo į minią žiurėtojų. Penkias ypatas negyvai buliai užbadė, o apie 20 pavojingai sudraskė. Buvu pašaukta kariumenė, kuri įsūtusius bulius sušaudė.

Prancuzijoje ant visų gelžkelių stacijų, ypač ant tų, kur ateina artimesnių Rusijai kraštų traukiniai, skubinau taiso valdzia dezin fekcijos biurus nuo koleros apsigint.

Rytų Indijose siautė baidios viesulos ir nunešė į jures čielą miestą St. Mathew. Apie 700 žmonių nerandama: ar jie į kalynus iš bėgiojo, ar pražuvo viesulose.

Susivažiavimai viens po kito. Tautos arti nasi viena prie kitos. Heidelberge, Vokietijoj, atsibuvo viso svieto filozofų susivažiavi ma. Sekantis jų kongresvas bus 1912 m. Bolionijoje.

Iš Lietuvos.

Kunigams laikraštis. Seimose pradėjo eiti naujas mėnesinis laikraštis „Vadovas“. Jis esąs skiriamas kunigams. Kokia jojo bus užduotis, gal pasirodys tolesniuose leidimuose. Pirmas numeris — labai margas ir maža tėra pamokymo kunigams, kaip prieš Lietuvos žmonių reikalų savo pašaukimą pritaikinti. O labai reikėtų mūsų dvasiškų vadovus pavadėti iš konservatizmo ir valdžiai pataikavimo raistų!..

Da vėl atgal mūsų kunigai! „Viltis“ 99 N. nusiskundžia ant atgaleivių kunigų. Vienas jų atgaleivių kun. V. parašęs skaudų redakcijon laišką, kuriame atsizadąs „Viltį“ (klerikalų organą) remti ir grasiąs net savo pajus nebe mokėti, už rašymą apie kunigų negerus darbus. „Viltis“ bando panašius kunigus per tikrinti, kad tiktai negėri darbai bijo šviesos... Piktų darbų veikėjus — sako „Viltis“ — turime prašalinti iš savo tarpo (o teroras!). Ar pasiseks „Viltiui“ tą atsiekti, negalima įspėti. Mat Lietuvos kunigija vis da tebesiskaito niekuom neįtariamam, nei gintoniū klaidas luomu.

Apie Tolstojų cit — it! Laikinis spaudos komitetas išsuntinėjo visoms Vilniaus laikraščiu redakcijoms šioji aplink raštį: „Kai kuriuos laikraščius valdžia jau baudė už perspaudinimą grafo Tolstojo straipsnio apie mirties bausmę („Ilgiau aš jau ne' stengiu tylot!“). Delto ir dabar prie 80-metinių Tolstojo suaktuvių komitetas tamistas perspėja, jog už panašius straipsnius busite teisman patraukti“.

Cit — it apie Tolstojų, cit — it apie viską, — tokia tai politika gijta Rusijoje. Klaušimas, ar ilgai žmonės į tą nuolankų tylėjimą loš?..

Sėkkite šventą Zitą! „Vil. Žinių“ korespondentas juokingai aprašo apie Kauno „Sy. Zitos tarnaičių draugiją“. Čia mat daug žada įstojančioms: mokysią siuti, skalbti, aftavoti, vinti, rašto, susirgusioms pagelbą, sveikoms — darbą Tuom tarpu eina viskas atbulai: nei rašto, nei kitų dalykų nemokina, nes nėra laiko: kunigai, draugijos vadovai, visą laiką praleidžia išklaudinėdami skundą ant kita-kitos ir pabarinėdami kaltasias. Su sirgusių niekas nepamato, apart Dievo, o darbą gauna tik „laidžarankės“, kurios šio kiur ar tokius kyšius draugijos vadovams išlėgia. Tan kiausią vargingosioms tarnaitėms kunigai nurodą šv. Zitos gyvenimą, kuri visuomet buvusi kantri, nuolanki, taip kad ilgainiui net šventa tapusi.

Juk ko daugiau ir bereikia! *Grazi lenky kalba.* „Vil. Žinioms“ perduoda Nemakščių (Kauno gub.) korespondentas pavyzdį, kaip daugelis tėnykščių ukininkų ir dvarininkų, poniškumu didžiudamies „lenkiškai“ šneka. Stai kaip: „Jak dzis andra paskudzisiel! Tam

na stole samardalet plepetuje, perdykuły křeči: pojekalim do koseiola, wszystkie žurna-le zapalone, ksiądz z fistulą na głowie, z pasternakiem w renku cilindrował msza, a panny w lewatywy obrawszysie — dya rii spiewali, a klawicymbry jak glosno grali“... Laikykitės pilvus, kad ne plyštų iš juoko!

Lietuvių keliauninkai iš Rymo sugrįžo rugs. 11 d. į Viloiją. Pripasakojo apie Rymą kalnus. Popiežius davęs kiekvienam žiedą pabučiuot, šklaušęs lietuvių maldininkų ilgą ir nužemintą prakalbą, kurią lotiniškai pasakęs vadas, kun. Narijauckas. Po piežius, ant to atsakydamas, dėkavojęs už lietuvių prisirišimą prie Rymo, etc. Apie sunkias Lietuvos sąlygas, apie persekiojimą tikejimo ir laisvės per rusų valdžią, maldininkai niekuom popiežiui neprasitarė. Gal instinktyviškai prasti davatkelės atjaučia, kad Rymo valdonui prieš Petrapilės valdoną, skusties visai bereikalinga..

V — tis.

Marijampole Suv. g. (Iš trauka iš laiško):... Labai griaudinuosi, kad važiauvau iš Amerikos, nežinau dabar kaip ir pradėsiu gyventi ir už ko nusistversiu. Pirmutinis dalykas, kurį parvažiavęs tėvyneje pastebėjau, tai — bausis žmonių suvargimas; visi suėst rūpesčių, kad net mane baimė apėmė. Rodosi, kad prie jų kaulų ir skura prikepusi. Mano amžiaus vyrukai, išrodo kaip kokių 50 metų, — uplikę, prazilę. Tai prie ko Vargas ir rūpesčiai žmones privarė! Ukininko padėjimas čia anaipol negalima sulyginti nei su prasčiausio amerikiečio darbininko. Mokesčiais apkrautas iš visų šonų: už arklį moka po 8 kap., už karvę — 7 kap., už kiaulę — 3 kap., už avį — 1 kap. O kur visokios akčizės ir mokesčiai už lauką!

Ta duonele, kad pamatytum — negali nei dantų suleisti. O ir tos pačios dar trumpa. Apie mėsą ir kitus smalstus mlynus, tai žinot patįs, kad nėra kas ir minėt — tik pasiziu rėjimu ir pamjilijimu gali būti sotus.

Jau antra savaitė, kaip parvažiauvau, o valgyt da beveik visiškai negaliu. Kol priprasiu prie valgio, tai ir aš pasidarysiu gyvas numirėlis, kaip ir tie žmonės, tarp kurių gyvenau. Gal tada bus gardu ir valgyti!..

Kaslink laisvės, tai ji dabar lyg jau butų didesnė, kaip pirma buvo. Laikraščių žmonės gauna pūdus iš visų kraštų, o daugiausia iš Amerikos. Kiti da gi nei nežino, nuo ko tie laikraščiai pareina. Bet jų stabdymo jau nėra.

Valsčiuose nutarimus persueigas rašo greta rusiškai ir lietuviškai. Įvairios valsčiaus blankos yra spaudinamos lietuviškai. Vienok Petrapilės valdžia ant viso Lietuvos valsičių gyvenimo turi neaprubežiuotą valią. Karės stovis tebėra da neuimtas. Su žmonėmis elgiasi, kaip nori. Tiesia, kozo-kų jau nematyt. Užtai ant kiekvieno pažangesnio žmo-

gaus knibžda po kokią tuziną šnipų. Ypač seka parkeliavusius iš kitų kraštų. Kas blogiausia, kad iš tų pačių žmonių atsiranda ir šnipai.

Aš rubežių perėjau viešai, su konsulio raštu; tik ant tamožnės užsimokėjau 3 rublius — ir viskas; daugiau nieko neklaušė iki namų.

Jūsų P. K.
Kaunas. *Dėlei L. Tolstojaus jubilėjaus.* Iš Kauno nusiūsta dar šios telegramos: skaitymo mylėtojų draugijos, dailės mylėtojų draugijos, „Severo-Zapadnij Telegraf“ redakcijos, „Dainos“ draugijos vakaras, skiriamas L. Tolstojui neįvyko.
„Viln. Žin.“

Nauji raštai.

Pasaka apie Adomą ir Jieva. Priedas prie sulyginamosios mytologijos. Paul Lafargue. Pagal vokišką lietuviškai surašė P. Miškinis. Chicago, Ill. 1908. Pustl. 31.

Labdarybė pirmiausia ir dabar. P. Lafargue. Vertė M. N — nas. Chicago, Ill. 1908. Pustl. 36.

Airija. Lapai iš istorijos Airijos. Parašė A. Janulaitis. Chicago, Ill. 1908. Pustl. 53.

Pragaro Atgijimas. L. Tolstoj. Vertė Z. A. Chicago, Ill. 1908. Pustl. 22.

Pietro Caruso. Vieno veiksmo drama. R. Bracco. Vertė K. Puida. Chicago, Ill. 1908. Pustl. 32.

Visos augščiau minėtos knygtės prisiūsta iš „Lietuvos“ redakcijos.

Mūsų žingunė.

Pranas Bakutis — „Lietuviška Komuna“ (feljetonas). Z. A. — „Mūsų pratėvis iš vandens“, „Pratėvis žuvis“, „Socialistai ir socialdemokratai“. P. Kavšius — „Ypata augštesnė už idėją“ (feljetonelis). J. Naujokas — „Moralistų veidmainybė“.

Krasos dėžutė.

Ilgumai. Piešinėlis „Išganyimo pasekmės“ tebeguli raštų dėžutėje. Regis apie tai buvo Tamistai laišku pranešta, kad laikraštįje spaudint negalime, nes — perilgas. Mės manė busiant galimu atskirai atspaudint. Praneškite, ar laikyties, iki galėsime spaust, ar gražint.

Pajieškojimai.

Pajieškau Branislovo Baltrušaičio 4 metai kaip Amerikoje, atvažiavęs iš Anglijos: paeina iš Lietuvos Suvalkų gub. Jis patis ar kas kitas teiksites duot žinia ant šio adreso: Antanas Wosaitis, 8 Faircalme Road West Croidon Englan.

Pajieškau savo giminaičio dėdes Adomo Cihanavičiaus, tetos Martos Cihanavičaitės ir pusešerės Onos Dzilbiutes. Jie paeina iš Suvalkų gub. Kalvarijos pav. Alitos parapijos, kaimo Radziunų. Jie patis ar kas kitas prašiu atsisaukti ant šio adreso: Waolavas Zalansnas, P. O. Box 552 Baldwinville, Mass.

Telephone 2279 Greenpoint
DAKTARAS
A. Zajackowski
Buvešis viršininkas ligonbučio po vardu „Jezaus Kudikių“, Varšavoje.
108 So. 2-nd ir Berryst. Brooklyn, N.Y.
Valandos:
uo 9-10 ryte, 1-2 po piet, 6-8 vakare.

Reikalavimas.

Reikalinga mergina lietuvaite: 5½ pėdų augščio, 36 colių storio per krutinę; 23 — per liemenį, bet liemuuo neilgesnis kaip 15 colių; žemiaus liemenio (per klubus) 42 coliai; pusetinai apsipazinusi su angliška kalba, mokanti siuti moteriškas drapaus, arba turinti norą mokintis. Kreiptis po adresu: P. Šertvilis, 372 Bedford ave., Brooklyn, N. Y.

Praešimas.

Draugai ir draugės! Kuopos Tėvynės Mylėtojų Draugystės, teiksies atsilankyti ant susirinkimo, kuris atsibus 27 dieną rugsėjo prasidė nuo 6 valandų vakare svetainėje Lietuvių Mokslo Draugystės N 142 Ohio str. Pittsburg, Pa. Butų geistina, kad lietuviškai skaitlingai atsilankytų.

Užkviečia KOMITETAS.

SEDŽIAMAS DARBAS.

Ponas J. Kozen, slovakių korespondentas, Chicago, Ill. rašo mums šitaip: „Aš dirbu visą dieną sėdėdamas prie savo rašomos mašinos ir buvau susirgęs dėlei stokos išimankštymo netekimo noro valgyti ir negramuliojimu. Išmėginęs daugelį rūšių miltelių ir pilių aš atkreipiau savo atidiją Trinerio Amerikoniską Elikasrą Karčiojo Vyno. Po kelių dienų man noras valgyti pradėjo ateiti ir dabar aš galiu valgyti bile ką. Iš tiesų tai yra mano priedermė patarti ir visiems, kurie turi menką norą prie valgio“. Žmonės, kurie visuomet sėdi, tankiausiai yra varginami negramuliojimu, užkietėjimo vidurių ir kitų negalių. Trinerio Amerikoniskasis Elikasras Karčiojo Vyno yra vienintelis vaistas nuo jų. Jis padilgina gromuliojimo organus bei digiesnio veikimo ir užlaiko juos stipriais. Vartok jį visose nesveikuose skilvio ir žarnų. Gaunamas aptiekose. Juozapas Trineris, 616-622 So. Ashland ave, Chicago, Ill.

NAUDOKITES!

Gera proga reikalaujantiems maldaknygiu uz pige preke, arba visai pamestina.

Apipirkome daugybę „SZALTINIS DANGISZKU SKARBU“ ir „BALSAS BALANDELES, audimo apdaras, raudoni krasztai, kures norime iszparduoti del padarymo vietos ateinantiems siuntiniams knygu isz Lietuvos.

„SZALTINI“ parduodame 80c.

„BALSAS BALANDELES“ 60c.

Perkupčiams duodame gera procentą!

J. J. Pauksztis & Co.,

224. E. Main Str., PLYMOUTH, Pa. 120 124. Grand Str., BROOKLYN, N. Y.

„RAISTAS“ DOVANAI!

„Vienybės“ ir „Lietuvos“ Skaitytojams.

Kuris neskaityt knygos „RAISTO“, nors ilgai Amerikoje beesąs, bet gyvenimo KYTRYBES, GEROVĖ ir SKURDO ŠAKNĮ nepažįsta, — nes permažai kytrumo turi, ir nemokės nuo nelaimių išsisergėti. „Raista“ perskaityt visą suktubių mašineriją kaip zerkle permats kiekvienas.

Ta knyga sudrebina Amerikos ir Europos parlamentus. „Raistas“ išversta į visas kalbas, tas parodo kaip labai žingeidi yra.

RAISTAS“ didėle knyga, lengvai skaitosi, **kaina 1 doleris.** „VIENYBĖ LIET.“ arba „LIETUVA“ prenumerata metams 2 dol. Bet kuris naujai užsirašys pas mane vieng. iš paminėtų laikraščių metams atsiunčiant **2 dol.** ant mano adreso, tai apturs laikraštį ir „Raista“ visai DOVANAI! Adresuokit.

J. Naujokas, 120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

ANT PARDAVIMO.

Dubeltvos gyvenimui stubos ant Chorch str., Plymouth. Lotas turi 50 per 150 pėdų, puiki vieta del gyvenimo, gražus sodnas, visokių vaisingų medžių.

Dasiznot pas John Hanraham, 173 Nesbit str. Plymouth, Pa.

ANT PARDAVIMO LOTAI.

Hilldale Pa. 7 minutų keliones iš Wilkes Barre, geroi vietoj parsiduoda pigėi. Turinčiam pinigų gera proga į trumpą laiką padvigubinti pinigai nes ten kasdiena prekės kyla. Dasiznokite.

J. J. Pauksztis & Co. 224 E. Main str Plymouth, Pa.

Politiškas apgarsinimas.

Ką republikonai yra padarę del darbininkų. Daugumas žmonių, kurie yra naturalizuot balsuotoje pelno savą duoną iš darbo ir jų reikalai turi būti užtikrinti. Jūs yra daug balsų ir jų balsai turi svarbą, jeigu jie turetų tarp save vienybę ir sutarimą.

Turi tarp save vienytis ir pagelbėti arba paremti partiją kuri Jų reikalais rūpinasi ir prizada per legislaturą pagerinti.

Republikonų partija dare, daro dar ir prizada daryti ant toliaus, ir mūsų rekorda tą parodo. Republikonų partija insteigė darbininkiskų bjurus 26 republikoniskose steituose ir insteigė 23 republikoniskose steituose pabriky prižiurėtojus, užvedė 13 republikoniskose steituose darbo opisus; insteigė 18 republikoniskose steituose sarakymo komisiją; uždraudėms vaikų dabrą jaunesniui kaip 14 metų; 23 republikoniskose steituose; užvirtinome laiką darbo del vaikų 24 republikoniskose steituose; uždraudėms vaikams darbo laikų mokinimo si metų 26 republikoniskose steituose; uždraudėms vaikų darbą nakčė 18 steitų; uždraudėms pavojingą vaikams darbą 12 steitų.

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Ir taipgi apbrubežiavo laiką moterų darbo 15 steituose; padavadijo nedėlinį mokesčių dyndėlines ar mėnesis in 17 steitų apsaugojome sąnarius darbininkų organizacijų 14 steitų; ir apsaugojome umja leberius 28 steituose.

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Ar kokia partija yra padarius gero del žmonių, prašome balsuoti už Taftą ir Sherman republikoniskus kandidatus prezidentą ir vice prezidentą

Knygu Katalogas.

Adomas Micekyčia (1798-1855). Jo gyvenimas, raštai ir darbai. Parašė A. J. Daubaras. Plymouth, Pa. 1902, p. 40 15c

Ar socialistas gali but katalkiu? Socialistams ir draugams darbininkams. Parašė Žmogus. Plymouth, Pa., 1900, pustl. 22

Augis darbininkų judėjimo Lietuvoje. Ši knygelė aprašo darbininkų judėjimą ir visokius sukilimus. Naudinga perskaityti kiekvienam. Parašė A. Lietuvis ir N. N. Plymouth, Pa., 1900, p. 58 15c

Apuko Sanna. Čionai yra rinkinilis žių pavelsliū iš gyvenimo: Laipsniai, Po mirties, Kietasprandis. Parašė juos gabus feljeton rašėjas Šilburis. Jo pavelsliū aštriai siektelė visus opiausius gyvenimo apsiirškimus. Vietomis reikia verkt, vietomis juoktis. Parašyta labai aiškioje kalboj, kad ir maži moka langvai skaito. Brooklyn, N. Y. pustl. 225

Eglė Žalčių Karalienė. Dramatas penčiuose apsiirškimuose. Parašyta iš mitologiško senovės lietuvių padavimo. Parašė Aleksandras Fromas (Gužutis). Antra laida. Plymouth, Pa., 1906, pustl. 56

Gyvenimas Genavaitė. Pamokiniai ir labai sudinanti apysaka iš senovės laikų. Antra laida. Plymouth, Pa. 1906, pustl. 225

Girtuoklių Adynos. Antra laida. Brooklyn, N. Y. 1908, pustl. 16

Gudri Našle. Juokazaislė dvejos veikmės. Paimta iš tikro atsitikimo Lietuvoje. Šita knygtė persta gana juokingose formoj, kaip vieną ukinikė našlė savo gudrumu gavo gerą jauniki ir kas iš to paskui išėjo. Labai lengva perstati teatr mylėtojams. Parašė Aleksandras Fromas (Gužutis). Su autorias paveiklu. Brooklyn, N. Y. 1908, pustl. 40

Grandus Verksmai. Arba pasibudinimas prie apmisljimo kančios Viešpaties Jezaus Kristaus.

Herbertas Spenceris. Trumpa peržvalga jo filozofijos. Parašė Krapotkinas. Vertė Dr. J. Šiupus. Plymouth, Pa., 1904, pustl. 39

Idėja ant mėlyno. Apysaka mūsų dienų. Aukauja broliams lietuviams. Mūsų Plymouth, Pa. 1900, pustl. 54 10c

Istorija apie gražią Katrinką ir jos visokius atsitikimus. Antra laida. Plymouth, Pa. 1901, pustl. 32

Išgrovimas Kanno Pilies (1352. m). Dramatas keturiuose apsiirškimuose. Iš Lietuvos dejuj. Parašė Aleksandras Fromas (Gužutis). Antra laida. Plymouth, Pa. 1906, pustl. 85

Is buodelio kalavijo ir Kajimas. Dvi apysakos. Parašė M. Černeda. Vertė V. Stagaras. Plymouth, Pa. 1894, p. 256 50c

Is baznyčios istorijos. Kiekvienam verta perskaityti. Parašė A. D. Plymouth, Pa. 1906, pustl. 16

Istorija Septynių Mokintojų. Akyv skaitymai. Išleidimas trečias. Plymouth, Pa. 1904, pustl. 158

Is kur atsiranda musidėliai? Socijologiskasis piešinys. Knygtute trumpa, ir atskali parodo, is kur mūsų laikuose gimsta įvairūs prasizengėliai ir nedėrliai ir ką su jais turi draugija daryt. Čia yra plačiai medegos diskusijoms. Parašė A. J. Brooklyn, N. Y. 1908, pustl. 22 10c

Itekmė Socijaliskų Sanlygų ant visų kulturos šakų. Šia knygelė perskaitytus galima daug pasimokint. Vokiškai parašė J. Stern, Lietuviškai vertė J. Šidaras. Plymouth, Pa. 1898, pustl. 94 15c

Juozas Arch. Sodiētis-deputatas Anglijoje. Šia knygelė vertėtu kiekvienam perskaityti. Parašė A. D. Plymouth, Pa. 1905, pustl. 18

Kabalas. Talpinantis savyje 100 visokių užnimumų ir ant jų reikalaujančius atsakymus. Plymouth, Pa. 1894, 10c

Kėkštų Simas. Graži apysaka iš Lietuvos ukininkų gyvenimo. Parašė Manelis. Antra laida. Plymouth, Pa. 1906, pustl. 26

Knygelė del lietuviskų kareivių Amerikoje. Parašė Lietuvos Kareivis. Plymouth, Pa., 1894, pustl. 32

Kunigija ir svietiska valdžia. (Margi piešiniai). Sutaits ir apgarsino P. Medokša. Antra laida. Brooklyn, N. Y. 1908, pustl. 47

Kur mūsų išganymas? (Iš visur surinkta medėga mūsų programų). Mano draugams. P. Daujotas. Labai akvili aprašymai. Plymouth, Pa. 1902, pustl. 110

Kainas. Mistorija Byrono parašyta. Trijuose aktuose. Vertė Dr. V. Kudirka. Plymouth, Pa. 1903, pustl. 120

Kaip Sicilijos kaimiečiai korojo už savo tiesas. Labai puiki apysaka. Parašė Ein is M. Plymouth, Pa. 1905, p. 24 10c

Laima ir planetos. Knygelė tinkanti jaunomėnel perleidimui smagaus laiko. Is jos galima ispeti savo laimę, ar nelaimę, ar myli ji mergelę, ar ja vaikiną. Antra laida. Plymouth, Pa. 1899, pustl. 47

Lietuviškos dainos iš visur surinktos. Yra tai rankius iš 400 visokių dainų, kurios yra paskirstytos ant 13 dalių: Tėvyniškos dainos, Puskaliskos dainos, Mitologiškos ir seniausios dainos, Dainos apie girtybę, Meiliskos dainos, Juokanos dainos, Kariskos dainos, Dainos iš baudžiavos gadynių, Našliči dainos, Raudos dainos, Visokios dainos. Plymouth, Pa., 1893, pustl. 496

Lietuvos Istorija. Simano Daukanto. Nuo seniausių gadynių iki Gedimino, Didžiam Lietuvos Kunigaiščiui. Knyga I. Plymouth, Pa., 1893, pustl. 483

Mythai, pasakas ir legendos Zemaicij. Surinkti ir išeisti per D-ra Edm. Vec-

Musų dielės. Per kų Lietuva kenčia ir kas vargina lietuvius. Parašė Žmogus.

Pasikalbėjimai apie dangų ir žemę. Labai akvya knygele, su 15 paveikslėliu.

Sausio Devinta. Šioje knygutėje yra plačiai aprašyta apie Petrapilės darbi-

Vilius Tell. Drama penkioose aktuose yra tai geriausias veikalas, parašytas

Vytautas Prisiška. Paveikslas reiškia ta valandą, kada kryžaiokiai griebe

Žemės Dulkės. Apsaka iš musų grynės Lietuvoje. Parašyta M. Radzvy-

Ženybos Pakių Miko. Kaip jam neteškai su ženyboms atsitiko, iš lenkiš-

Nauji Tautiški Paveikslai. Naujai atspausdinti, labai gražūs.

Paieža—Jurgis Durnelis. Dvi labai puikios apykas iš gyvenimo.

Popieros Gromatomis rašyti. Gaunama visokio skyriaus, su malonioms daine-

Užsistanavik ant to gerai. Arba apmisišijimai apie keturis daktus paskuti-

Vienybė Lietuvnikų. Rankius, galima gauti nuo išleidimo 1890 metų iki

Dr. F. J. Krajewski, 42 So. Washington Street, WILKES-BARRE, Pa.

Nuspuogavimas veidų. Danguje miltija, kad bjanrią užkrečiamą ligą turi?

MÉSINYČIA. Užlaiko kasdien šviežią mėsą, kiaulieną, veršieną, jautieną, avinčieną.

ŽMIJEČZNIK RATTLESNAKE LINIMENT. TOLIAUSIA NUOŠI. SU DIEVU IR TEISEBE.

Geriausias Linimentas arba PAIN EXPELLERIS ant svieto nuo visokių GALVOS skandėjimų.

Turime gyduoles nuo visokių ligų, kokios tikėtai randasi ant svieto teip del senų žmonių, kaip del kūdikių, vyrų ir moterų.

J ir K Broliai Abraičiai, Visiems žinomi jau 22 metai biznija.

Lietuvių Moterų Progresyvisko Susivienijimo Komiteto Adresai: Sekretorė:—K. A. Gilbaitienė, 1514 Ross ave., Seranton, Pa.

Dr. O' Malley išaiškina priežastį pasekmingo gydymo. ISZSIVERZIMAS.

Priežastys išgydymo. 1. Delto—kad jojo neskaudantis išgydymas yra naudojamas per 25 metus ir likos ištyrinėtas per daugel metų.

Dr. O'Malleys Medical Office, 165 Washington Str., WILKES-BARRE, Pa.

DIDŽIAUSIA IR SENIAUSIA LIETUVIŠKA AGENTURA. PARDUODA ŠIFKORTES ir SIUNČIA PINIGUS. Ofisas 120-124 Grand Street, BROOKLYN, N. Y.

Siunčia pinigų į visas svieto dalis, saugiai, greitai ir pagal tos dienos kursą. Norinti siųsti pinigų į krajų savo gimimams arba pažįstamiems — siųsk juos per musų ofisą.

J. J. Pauksztis ir K. Brazys, 120-124 Grand Street, Brooklyn, N. Y. 224 E. Main Street, Plymouth, Pa.

A DRESAI CENTRALISKŲ VIRŠININKŲ „TEVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DRAGYSTĖS. Pirmšėdis: B. K. Balevičia, 826 32-nd st., Chicago, Ill.

„VIEŅYBES LIETUVNIKŲ“ AGENTAL. Alden, Pa. Baltimore, Md. J. Luis, 22 S. Green St. Brooklyn, N. Y.

New York: J. M. Danieliūs, 64 Cansevoort st. Naugatuck, Conn. A. Levandauckas, Scranton, Pa.

PLYMOUTH NATIONAL BANK, East Main st., Plymouth, Pa. KAPITOLAS.....100.000 PERVERSIS.....20.000

Lietuviška karčiama. JUOZO JUODZEIKIO. Skannas alus, porteris, gardi arielka, visokis vynas ir cigarai kvepianti.

Mės mokame Pinigais prekeje 50c už ŠIMTA už visus KUPONUS paimtus iš Lorillard's Stripped Tobacco

Dr. Albertas Kauffman Gydytojas iš seno krajaus. Specialistas nuo visokių ligų. Gydo net labiausiai užsienėjusias vyrų, moterų ir kūdikių ligas.

Naujas Tel. 1005. Senas Tel. 578M Dr. Albertas Kauffman Gydytojas iš seno krajaus. Specialistas nuo visokių ligų.

Atneški savo kuponus pas mus ir gausi PINIGUS. STAR TOBACCO CO. 39 So. Penna Ave. Wilkes-Barre, Pa.

PINIGŲ PREKĖS. Siunčiant pinigų į Lietuvą: 100 rublių \$52.25 500 rublių \$259.90 1000 rublių \$518.65

Siųskit per J. J. Paukštį 120 Grand st. Brooklyn, N. Y.

Atneški savo kuponus pas mus ir gausi PINIGUS. STAR TOBACCO CO. 39 So. Penna Ave. Wilkes-Barre, Pa.

Geriausia Proga:

Pigiai ir lengvu budu galima igrit turta. Zemes smotus (lotus) didumo 20 x 100, 25 x 170 uz \$195. ir brangiaus parduoda

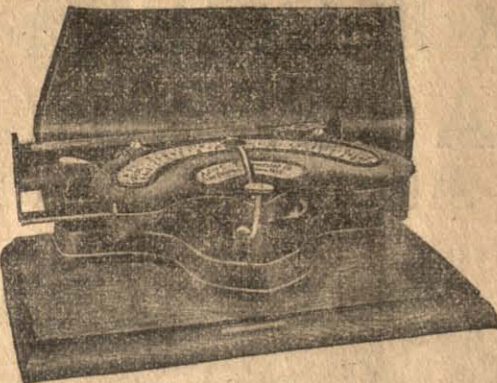
David P. Leahy Realty Co. South Ozone Park, South Jamaica, L. I.

tiktai 6 minutes kelio nuo Brooklyn City Line su „Traction“ karu. Imoketi reikia 9 dolerius o likusius isimoka po \$1. dol. ant savaites.

Ant pareikalavyma artemias zinias duoda J. Buller, 16 Jewel Str., Greenpoint, Brooklyn, N. Y.

Labai puiki masina drukavojimui.

Preke \$7.00

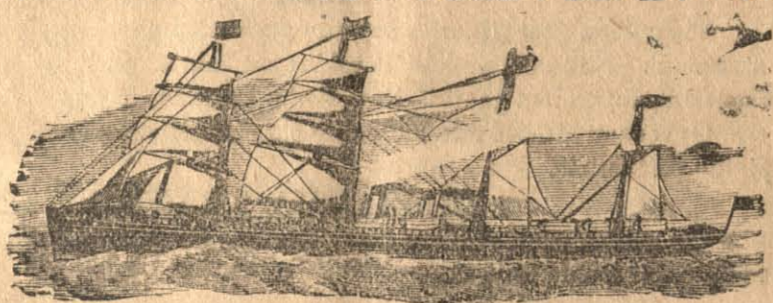


Szita masina pui kiai dru kuoja, labai aiskus drukas ir druciai padaryta, visa jos sistema graziai sutaisyta. Ji parsiduoda po 10 dol., bet dabar ant trumpo laiko atpiginta tik uz 7 dol. Skrynelė 2 dol.

Kas reikalauja tankiai kilnotis, tai geriausia pirkti masina su skrynele, kurią pasiemesi ranka kaip čemadanelį gali neštis kur nori.

Pati skrynelė..... \$2.00. O masina..... \$7.00. Dabar yra gera proga šią masina pigiai nusipirkt ant šio adreso: J. J. Pauksztis ir K. Brazys, 120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Max Kobre Litewski i Polski BANK 40 Canal Str.,—142 Division Str., New York Filija 81 Grand st. Brooklyn, N. Y



Prieteliai! duodu jums žinią, kad mes parduodam Sifkortes ant visų greičiausių laivų už pigiausia prekę. Esu užvirtintu agentu ant lini North German Lloyd Bremen; Hamburg Amerikan Line Hamburg, Red Star Line, Antverpo ir Netherlands Lines Roterdamo. Siunčiame pini gus, kurius jusų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantoroje galite sušnekėti lietuviškai ir lenkiškai. Ateikite ir persiludikite, kad mes per 52 metus su kožu apsiėjome teisingai. Teiposgi pardūdamė tikietus ant visų geležinkelų Amerikoje ir Europoje.

Duodam žinoti kad mes priimam pinigų į depositą bankos ir mokam po 3 procentus ant metų. Procenta tik tą mokam nuo 50 doleriu ir viršans, ale kad buva padėti ne mažiau kaip 6 mėnesius. Padėti ir išimti gali kožną dieną nuo 9 ryto iki 2 po pietų, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

DOVANAI Temykite gerai! TIKRAI LIETUVIŠKA, DIDELĖ KRAUTUVĖ VISIEMS

Puikiasių armonikų, skripkų, klerntų, triubių, koncertinių ir daugybė kitokių muzikališkų instrumentų. Geriansių dziegorių, lencūgų, visokių žiedų, laketų, spilkų, kolkikų aukšnių ir panaukotų, visokio skyriaus mašinukų dėl drukavojimo gromatų, puikių britvų, albumų portretams, revolverių, šaudyklių (strielbų), kišeninių lempukų, guminių litarų, adresams pečėčių, gamatikių mokintis angliškos kalbos, žodynų, istoriškų ir maldų knygų kokių tik randasi lietuviškoj kalboj, gražių popierių dėl rašymo gromatų su puikiais apskaitimais ir dainomis—su konvertais tuzinas 25c., 5 luzinai už \$1.00, 1000 už \$6.00. Kas velitų sau ką parsitraukti, tegul prisistūcia už 5c markę ir teisingą adresą, o aptures didelį N 3 naują KATALOGĄ DOVANAI su 315 aiškių paveikslų ir 1000 visokių naudingų daiktų. Aš gvarantuojū, kad mano tavoras pirmos klasos, o prekės pigesnės kaip kitur. Orderius išsiunčiu greitai į visus Amerikos ir Kanados kraštus. Perkupčiai gali gauti pigiau kaip kitur. Reikalaujant katalogo paminekite vargį laikraščio, kasrume matėt apgarsinimą. K. VILKEVICH. 112 Grand st., Brooklyn, N. Y.

TEMYKITE BROLIAI!

Imkimės nors sykį už rankų ir šelpkim viens kitą. Reikalaudami šipkorėjų važiuoti į senąjį kraują, arba norėdami parsitraukti iš Tėvynės savo giminius, pažįstamus, teipgi siųsdami pinigus, neužmirškite atsilankyti į LIETUVIŠKĄ BAKĄ, W. G. SAVA, WILKES-BARRE, PA. Gyvena loenam savo name.



13 S Penn'a Ave. WILKES-BARRE, PA.

GERIAUSIA UŽEIGA LIETUVIAM pas JONA KULBOKA,

Skanus Alus, gardi Arielka, visoki Vynai ir kvepenti Cigarai. TURIU AGENTURA Parduodu Lotus, ir Namus, puikioje vietoj, ant gerų išlygų, galima pirkt už pilną prekę ir ant išmokesciū. Perkant už pilną prekę 15-tą procentą numazina. Ši puiki vieta randasi LINDEN, N. J. Nuvažiavimas dovanai. Reikia dazižinot pas AGENTĄ JONA KULBOKA 74 Grand Street, kamps Wythe Av. Brooklyn, N. Y. Vietoje, ką bankose pinigų pražudot, tai verčiau nusipirkt loig arba namus, o tada pinigai niekad nepražūs. Su guodone gero velyjantis JONAS KULBOKA.

HOTELIS A. NATAUCZIO,

218 E. Main Street, PLYMOUTH, PA. Skanus Alus, puikiasia Arielka visokis Vynas, Porteris, Elius ir kvepenti Cigarai. Atsilankykite pas seną biznierių ir pažįstamą A. Natauti.

Lietuviškas Dzegornikas

Sziuomi užsimu jau 20 metų. Užlaikau visokius rusies laik rožnius, slenčius, pastatomų ir kišeninius vyriškus moteris kūs, aukelinius ir sidarinius rotėžultus, visokius žiedus, apil kas, ambraritus ir branzalietus teipgi vintivonei žiedus, snie du literas, diena, mėnesį metų su vardais dykai. Teipogi tai esu siūcis visų pamintūsu ir n pamintūsu daigtus Ganete už įgij prekę suatakančė rasyte. Norinti matorideriot laikrodėi aukšni ar sids brin, ar paauksnotą, tegul prisistūcia savo utkra adresą į 50 ct., o mes priemeim ant Expreso ir peržiurėjās gali užsimokēt pinigus ir pasimt. VINCAS URMANAVICZIA, 49 Grand Street, Brooklyn, N. Y. In 7 dienas per marias. Parduodu Laivakortes, siunčiu pinigus ir daviernastes į visas duls svieto. Parduodu Laikrodėlius, lencūgėlius, Žiedus masinėllās gromatomis druknot \$4 iki \$100. G. J. JESZMANT, 171 N. Main st. Pittston, Pa.

Stenografe

Baigusi Augštesniąją Mokyklą, praneša guotinau visuomenei kad priima visokius vertimus angliškoje, lenkiškoje ir lietuviškoje kalbose. — Rašymus ant mašinos ir tt. Stella Macevičėntė, 136 East Main st., Plymouth, Pa. Peoples Phone 7173 B

SODAS SVEIKATOS

SERGANTIEMS ŽYDI!

Jei tau nusibodo landžioti pas visokius daktarpalaikius, varginti savo liga ir leisti jei įsisenėti, per tų tų daktarų nesumanimą ar neturėjimą gerų vaistų, arba jei tau nusibodo nuodintis visokiais patentuotais vaistpalaikiiais, vynais ar balzamaiis ir kitais, kurie niekad negali ligos išgydyti, kadangi nėra pritaikyti prie ligos budo sergančio, ir ant galo nori buti sveiku ir laimingu, tai negaišings laiko ant visokių niekų tuojans kreipkis asabiškai ar laiške aprašydamas savo ligą per The Collins New York Medical Institute į Dr. R. Mielke, kame pasekmingiausiai išgydo visokias sunkias ir užsisenėjusias ligas, kaip VYRŲ teip MOTERŲ ir VAIKŲ, kožnas kas čion kreipiasi, dėkavoja už išgydimą ir būną sveikas ir liuksmas.

Daugumas stebisi, klausdami, kokiū budu su tokia gera pasekme visokias ligas išgydoma čionai, nuo kurių kitl daktarai nekuri laiką gydę, rankas nuleisdami apleidō.

Atsakymas lengvas: užlaikomas geriausių diplomatų daktarų specialistų visus ligų aprašymus su atyda ištiria specialiskai, nuo menkiausio iki svarbiausio ligos apsirėškimo bei jos pamate, ir sutaiso atsakaučius kiekvienam pritaikytus vaistus išgydymui ligos ir silpnybės; nes šitas Institutas užlaiko didžiausią Laboratoriją vaistų iš viso svieto šalių, tarp kurių daugelis yra pačių daktarų išrasta, kurių niekar kitur negalima gauti. Užtai išgydyme ligų nē joks daktaras nė kitas institutas negali lygintis, per ką mokslinei ir pavadinō tą Collins N. Y. M. Inst. SODU SVEIKATOS!

Kad iš to žydinčio sodho daugiausia apdovanoja sergančius sveikata, tai aiškiai matyt iš daugybės padėkavojimų, kurios ateina kasdienai, paduodamo čion kelias.



Išgydyta nuo moteriškos ligos (kančynių ir skrepelivimo) skaudėjimo soneose, sąnariuose ir neramigios ligos. Jai pamatiskai sveika ir visat padavama savo paveldėją atlydama. Mrs. FRANCISKA SKLENARIENE, (moteris Jono) Route No. 2, B. 65, Corocco, Neb.

AUGŠTAI GUODOJAMAS DAKTARE!

Jeigu kitl dėkavoja už išgydimą, tai jau mano padarytū teipgi išreikšti padėkavonę už išgydimą ligos, kurią nuo manęs kaip stoginanj kalgą nuksė, per galybę augsto mozeio ir gerai sutaisytų vaistų, kuriuos man pelsuntō ir pagal pamokėlimus suvartojan. Prieš tai netikėjan, kad per savo išdykimą suardyta sveikata galėčiau dar atgauti. Pirmiausia jautiausi didelē nusilpėjimā, teipat vėliau ir mano imkatal buvo svayta, drange ir visais vidurinis organizmas buvo svireja ir tik kaip lapas rudentej svaytes, laukiau kada nubrūst. Bet kad išskėčiau laikraščio apie jusų galimą gydymą ir pryma vaistus, tad atsiskaus ir atstentō man vaistus, kuriuos suvartojan pagal pamokėlimus, sakau kaip kalgą nuksė, teip nuo manęs ligā, likusiai pūnat sveikata. Tad ir dėkavoju už mašiniškā ir gerū išgydimą. Dabar jautiesi kaip naujai s gimę, liuksmas ir sveikata, o tai visoms broliams lietoviams pranešu, kadant kreipinai prie jusų gydymis laiko nelatinės ligos. Pasileiten dėkingas ir visada garbinu jusų garbingā vargā, JONAS SMIRNAVICZIA, 125 Front st., Philadelphia, Pa.



Sirgas per du metū, skandėliu svietū, kerminejo diegintū, pūnatū nuovokimo, svagimotrėkautėdimo galvos, svaytinimo anais ir abino anailimėjimo ant sveikatos. Į 13 dienu pilnai išgydytas, su pėdėkavone ir paveldėją priemūtē patalpintū į laikraštį. JOHN PAULITS, Fayette Co., Orient, Pa.

SKAITYTOJAI! Jei Tavo vargina zemiau paminėtos ligos, nesendink, neatidėlok, bet atsiskauk, o galėsi buti išgydytas kaip ir kili nuo: kosulio, kataro, plaučių nesveikumo, dusulio, trumpo ir sunkaus keepavimo, kepenų ir inkstų (kidneys) ligos, dispepsijos, nevirinimo, vidurių ligos, užkietėjimo ir skaudėjimo vidurių, šonuose, tuštymuose ir po krūtine. Galvos skaudėjimo, užmo ir spiegoimo ausyse; kraujo nečystumo, išbėrimo spuogais, juodygalvėms ir niežais. Neuralgijos, neurastenijos, reumatizmo, skaudėjimo po visą kūną, kandy sąnarių ir nuo sutėnimo, yeltligės. Nuo abalno nusilpėjimo blogų sapnų ir jaunystės išdykimo—sugriovimo sveikatos. Priepuolė, nerviškumo; nuo slaptų ligų,—kokio jos vardo ar skyriaus nebūty.—Pūslės ligos, neteigėjimo, sunkumo ir skausmo kojose, rankose ir kitų visokių ligų vyry, kaip ir moterų: skausmingų, neregulariškų androparnių ir baltųjų, arba kurios tik ligos varginimui žmonių užpuola.

ŠIS INSTITUTAS ISZSIUNTINEJA GYDUOLES Į VISĄ AMERIKĄ, CANADĄ, EUROPA, AZIJĄ, AFRIKĄ IR AUSTRALIJĄ, ANT KOŽNO PAREIKALAVIMO. Kurie negalite pributi asabiškai, tai aprašykite nesveikumus bei ligą lietuviškai. KAM SIRGT IR VARGINTI SAVE, JEI LENGVAI GALI BUTI IŠGYDYTAS, TIK ATSIŠAUKIT, adresuojant: The Collins New York Medical Institute (Inc) 140 W. 34 st., (arti Broadway) New York. Ofiso valandos: iš ryto nuo 10 iki 5 po piet. Šventadieniais nuo 10 iki 1.

Advertisement for PUIKIAUSIS SALIUNAS JONO RAISO, featuring a bottle of whisky and contact information for H. B. ROSENSON in Brooklyn, N. Y.

Advertisement for GERIAUSIA UŽEIGA PAS VINČĄ ŽARSKĮ, offering liquor and cigars, located at 111 Wythe Ave. Brooklyn, N. Y.

Advertisement for PUIKIAUSIOJ VIETOJ SALIUNAS AND. LINONIO, located at Clinton Ave. ir Hamilton Place, MASPETH, L. I.

Advertisement for Jonas S. Lopatto, Attorney and Counsellor-at-Law, located at Bennett Building, kampo Public Square ir North Main Street, WILKES-BARRE PA.

Advertisement for Lietuviškas Ziegormeistras, offering musical instruments, located at 236 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.

Advertisement for Jonas Dzedolikas, Lietuviškas GRABORIUS, offering horse-drawn carriage services, located at 509 Main st. Kingston, Pa.

Advertisement for PUIKUS HOTELIS! KAZ. MILIŠAUSKO, offering hotel services, located at 16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa.

Advertisement for P. V. Obiecinas & Co, offering insurance services, located at Cor. 12-th and Carson st., S. S. Pittsburg, Pa.

Advertisement for AUGUSTAS KALVAITIS, offering insurance services, located at 484 Metropolitan Ave. ir kamps Rodney str. BROOKLYN, N. Y.

Advertisement for VIENYBĖ, featuring a coat of arms and offering Lithuanian services, located at 132 BEDFORD AVE. BROOKLYN, N. Y.

Advertisement for Isidor Glou, offering services, located at 102 Main st. Plymouth, Pa.

Advertisement for Antanas Staszauckas, offering services, located at EAST PLYMOUTH PA.

Advertisement for W. SŁOMINSKA, offering services and medals, located at 679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.